

«ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ԲԲԸ
2014թ. ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ԵՐՐՈՐԴ ԵՌԱՍՄՍՅԱԿ)

1. 2014 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ֆինանսական
հաշվետվություններ ----- 2
2. Կառավարման մարմինների միջանկյալ զեկույց ----- 51
3. Ընկերության պատասխանատու անձանց հայտարարություն ----- 54

Գլխավոր տնօրեն

Ջ. Գյուլումյան

«Մաքուր երկաթի գործարան»

ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 30-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2014

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

“Մաքուր երկաթի գործարան” ԲԲԸ

առ 30.09.2014թ.

Հազար դրամ	Ծնթգ	Առ 30 սեպտեմբերի 2014թ	Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	1	1,995,627	3,955,730
Ոչ նյութական ակտիվներ	2	9,094	7,118
Անավարտ և տեղակայման ենթակա ոչ ընթացիկ ակտիվներ	3	411,607	181,645
Հիմնական միջոցների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարներ	4	9,856	127,922
Ներդրումներ՝ հաշվարկված բաժնեմասնակցության մեթոդով	5	15,106,270	15,086,270
Տրամադրված երկարաժամկետ փոխառություններ	6	14,388,262	0
Հետաձգված հարկային ակտիվներ		55,756	259,357
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		31,976,472	19,618,042
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	7	1,757,783	2,034,943
Առևտրական, այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	8	1,950,087	2,820,095
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	9	2,130,524	2,211,793
Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	10	13,120,936	14,888,990
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11	3,305,289	410,392
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	12	13,456	16,811
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		22,278,075	22,383,024
Ընդամենը ակտիվներ		54,254,547	42,001,066

**Սեփական կապիտալ
պարտավորություններ**

Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ		690,930	690,930
Կուտակված շահույթ		42,937,770	39,455,596
Վերահնահատումից, վերաչափումից տարբերություններ		49,537	49,537
Պահուստներ		103,640	103,640
Ընդամենը սեփական կապիտալ	13	43,781,877	40,299,703
<hr/>			
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ		113,585	140,630
Ընդամենը Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		113,585	140,630
<hr/>			
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Կարճաժամկետ բանկային վարկեր		9,866,019	1,017,156
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	14	381,674	201,757
Ընթացիկ հարկերի գծով պարտավորություններ	15	129	146,147
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների հատուցումների գծով		85,359	79,117
Կրեդիտորական պարտքեր մասնակիցներին		25,800	114,600
Այլ ընթացիկ պարտավորություններ		104	1,956
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		10,359,085	1,560,733
<hr/>			
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		54,254,547	42,001,066

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող Ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ, որոնք ներկայացված են 11-49 էջերում

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

“Մաքուր երկաթի գործարան” ԲԲԸ

01.01-2014- 30.09. 2014թ համար

	2014թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	2013թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Հազար դրամ		
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ	25,664,886	21,963,821
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	25,660,056	21,954,578
Գործառնական այլ եկամուտներ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՍԵՐ	4,830	9,243
	(23,189,435)	(20,335,470)
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	(22,681,062)	(19,724,855)
Իրացման ծախսեր	(11,262)	(6,603)
Վարչական ծախսեր	(460,633)	(552,137)
Գործառնական այլ ծախսեր	(36,478)	(51,875)
ԸՆԴԱՍԵՆԸ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ ՕԳՈՒՏ /ՎՆԱՍ	2,475,451	1,628,351
ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ	5,142,909	7,295,242
Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ	1,677,203	0
Տոկոսային եկամուտներ	1,074,020	965,047
Շահաբաժիններ	826,650	4,896,937
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ	1,537,991	1,406,213
Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱՆՍԵՐ	27,045	27,045
	(3,550,797)	(1,370,944)
Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր	(1,666,411)	(17)
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ	(1,475,485)	(1,260,647)
Ֆինանսական ծախսեր	(399,505)	(63,390)
Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր	(9,396)	(46,890)
ԸՆԴԱՍԵՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ՕԳՈՒՏ /ՎՆԱՍ	1,592,112	5,924,298
ՇԱՀՈՒՅԹ ՄԻՆՉԵՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ	4,067,563	7,552,649

ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱՆՍ (ԵԿԱՍՈՒՏ)

(373,365) (401,346)

ՏԱՐՎԱ ՇԱՀՈՒՅԹ

3,694,198 7,151,303

ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ՝

Այդ թվում՝

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ

(8,423) 0

Հետաձգված հարկի գծով ծախս (վոխհատուցում)

(203,601) 0

ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ

3,482,174 7,151,303

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ / վնաս

58871 109311

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ / վնաս

50398 103503

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող Ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ, որոնք ներկայացված են 11-49 էջերում

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

01.01.2013 -30.09.2013թթ

Ցուցանիշի անվանումը	Նախորդ ժամանակաշրջան 2013թ					
	տող	Գումար	դրամարկղ		այդ թվում բանկային հաշիվներ	
			դրամ	արտարժույթ	դրամ	արտարժույթ
1	2	3	4	JP 5	6	7
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը		391,697	1,847	0	318,890	70,960
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից		22,854,368	119,662		54,007	22,680,699
Գործառնական այլ գործունեությունից, այդ թվում՝		3,233,494	50		3,212,674	20,770
ԱԱԳ-ի գեւալճարի հետ վերադարձից		3,204,208			3,204,208	
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր		26,087,862	119,712		3,266,681	22,701,469
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր						
Նյութերի, ապրանքների ձեռք բերման գծով		22,486,522	9,053		21,251,512	1,225,957
Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման գծով		2,288,813	632		929,916	1,358,265
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից		1,098,245	7,240		1,091,005	
Վճարումներ բյուջե		935,860	0		935,860	
Վճարումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամ		14,000			14,000	
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում՝		452,214	280		439,120	12,814
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր		27,275,654	17,205		24,661,413	2,597,036
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(1,187,792)	102,507		(21,394,732)	20,104,433
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքներից		0			0	
Ֆինանսական ակտիվներով գործառնություններից		10,639,053			1,200,000	9,439,053
Շահաբաժինների և տոկոսների ստացումից		2,290,470			2,285,041	5,429
Ներդրումային այլ գործունեությունից մուտքեր, այդ թվում՝		0			0	0
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից մուտքեր		12,929,523			3,485,041	9,444,482
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր						
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերման գծով		129,248			12,005	117,243
Ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերումից, փոխառությունների տրամադրումից		9,152,010			0	9,152,010
Ներդրումային այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում՝						
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից ելքեր		9,281,258			12,005	9,269,253

Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	3,648,265		3,473,036	175,229
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր				
Սեփական կապիտալի գործիքների թողարկումից և վերավաճառքից				
Ստացված վարկերից և փոխառություններից	4,094,461		985281	3,109,180
Ֆինանսավորման այլ գործունեությունից մուտքեր, այդ թվում՝				
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից մուտքեր	4,094,461		985281	3,109,180
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր				
Ստացված վարկերի և փոխառությունների մարումից	886,391		63,391	823,000
Վճարված շահաբաժիններ և տոկոսներ	5,649,770		2,479,700	3,170,070
Ֆինանսավորման այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում՝				
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ելքեր	6,536,161		2,543,091	3,993,070
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(2,441,700)	0	(1,557,810)	(883,890)
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	18,773	102,507	(19,479,506)	19,395,772
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ**	23,746			23,746
Ներքին շարժեր**		(100,600)	19,276,160	(19,175,560)
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	434,216	3,754	115,544	314,918

01.01.2014 -30.09.2014թթ

Ցուցանիշի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան 2014թ					
	տող	հունվար		այդ թվում		հաշիվներ արտարժույթ
		հունվար	դրամարկդ դրամ	արտարժույթ	բանկային դրամ	
1	2	3	4	5	6	7
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը		410,392	3,754	0	22,761	383,877
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից		28,195,651	59,845		2,041,344	26,094,462
Գործառնական այլ գործունեությունից, այդ թվում՝		4,592,673	163		4,592,510	0
ԱԱԳ-ի գեւավճարի հետ վերադարձից		4,585,689			4,585,689	
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր		32,788,324	60,008		6,633,854	26,094,462
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր						
Նյութերի, ապրանքների ձեռք բերման գծով		22,280,621	9,214		21,201,066	1,070,341
Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման գծով		1,426,150	131		838,945	587,074
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից		1,416,312	8,313		1,407,999	
Վճարումներ բյուջե		1,044,233			1,044,233	
Վճարումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամ կուտակային ֆոնդ		2,094			2,094	
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում՝		458,274	1,006		451,059	6,209
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր		26,627,684	18,664		24,945,396	1,663,624
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		6,160,640	41,344		(18,311,542)	24,430,838
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքներից		3,643	258		3,385	
Ֆինանսական ակտիվներով գործառնություններից		8,266,690			0	8,266,690
Շահաբաժինների և տոկոսների ստացումից		26,794			13,382	13,412
Ներդրումային այլ գործունեությունից մուտքեր, այդ թվում՝		0			0	0
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից մուտքեր		8,297,127	258		16,767	8,280,102
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր						
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերման գծով		260,286			151,114	109,172
Ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերումից, փոխառությունների տրամադրումից		20,838,570			20,000	20,818,570
Ներդրումային այլ գործունեությունից ելքեր						
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից ելքեր		21,098,856			171,114	20,927,742
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(12,801,729)	258		(154,347)	(12,647,640)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Սեփական կապիտալի գործիքների թողարկումից և վերավաճառքից						
Ստացված վարկերից և փոխառություններից		10,806,404			886,964	9,919,440
Ֆինանսավորման այլ գործունեությունից մուտքեր						
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից մուտքեր		10,806,404			886,964	9,919,440
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր						
Ստացված վարկերի և փոխառությունների մարումից		1,352,117			318,942	1,033,175

Վճարված շահաբաժիններ և տոկոսներ	88,800		88,800	0
Ֆինանսավորման այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում՝				
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ելքեր	1,440,917		407,742	1,033,175
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	9,365,487		479,222	8,886,265
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	2,724,399	41,602	(17,986,666)	20,669,463
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ	170,498			170,498
Ներքին շարժեր		(44,800)	20,061,822	(20,017,022)
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	3,305,289	556	2,097,917	1,206,816

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող Ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ, որոնք ներկայացված են 11-49 էջերում

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ

2013 թ.

	Սովորական բաժնետոմսեր	վերագնահատումից տարբերություն	կուտակված շահույթ	պահուստային կապիտալ	Ընդամենը կապիտալ
Մնացորդը 2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	690,930	49,537	38,718,148	103,640	39,562,255
Բաժնետոմսերի թողարկում					
Հաշվետու տարվա շահույթ (զուտ կորուստ)			7,151,303		7,151,303
Շահաբաժիններ			(6,909,300)		(6,909,300)
Այլ					
Մնացորդը 2013թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	690,930	49,537	38,960,151	103,640	39,804,258

2014 թ.

	Սովորական բաժնետոմսեր	վերագնահատումից տարբերություն	կուտակված շահույթ	պահուստային կապիտալ	Ընդամենը կապիտալ
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	690,930	49,537	39,455,596	103,640	40,299,703
Բաժնետոմսերի թողարկում					
Հաշվետու տարվա շահույթ (զուտ կորուստ)			3,482,174		3,482,174
Շահաբաժիններ					
Այլ					
Մնացորդը 2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	690,930	49,537	42,937,770	103,640	43,781,877

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող Ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ, որոնք ներկայացված են 11-49 էջերում

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Մաքուր երկաթի գործարան» ԲԲԸ-ն օգտագործելով մոլիբդենի խտանյութ, ստանում է պատրաստի արտադրանք ֆերոմոլիբդենի և մաքուր մոլիբդենի բրիկետի տեսքով: Պատրաստի արտադրանքը գրեթե ամբողջությամբ արտահանվում է:

Ընկերությունը հիմնադրվել է Հայաստանի հանրապետությունում, հանդիսանում է բաց բաժնետիրական ընկերություն, գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բաժնետիրական կապիտալը 690930,0 հազ. դրամ է, բաղկացած է 69093 հատ սովորական բաժնետոմսերից, 10 հազ.դրամ նոմինալ արժեքով: 2010թ. ընթացքում ընկերության բաժնետոմսերը ցուցակվել են Նասոպք ՕԷՄԷՔԱ Արմենիա ԲԲԸ ֆոնդային բորսայում և ընկերության բաժնետոմսերը ընդգրկվել են բաժնետոմսերի ազատ Շ շուկայում: Սա հնարավորություն է ընձեռնում ընկերության վարկանիշի բարձրացմանը, բաժնետոմսերի իրացվելիության բարձրացմանը, հետագայում էժան կապիտալի ներգրավմանը, թափանցիկության բարձրացմանը և այլն: Ընկերությունը գրանցված է ՀՀ պետոչգիստրում 05.09.1995թ-ից գրանցման համարն է 278.130.01155 : Ընկերության գտնվելու և փաստացի գործունեության իրականացման վայրն է՝ Ք. Երևան, Արցախի 75, Հարկ վճարողի հաշվառման համարն է՝ 00404207 :

Ընկերությանը տրամադրված է հանքարդյունահանման ՀԱ-Լ-14/462 լիցենզիան 28.03.2007թ. ՀՀ Առևտրի և տնտեսական զարգացման նախարարության կողմից, բյուրեղային կրաքարի արդյունահանման նպատակով, որն օգտագործվում է արտադրության ընթացքում: Լիցենզիայի ժամկետը 12 տարի է, տրամադրված է 74175 տ. մարվող պաշար, տարեկան 6180տ.:

1.1 Կորպորատիվ կառավարում

Ընկերության տնօրենների խորհուրդը ընտրվում է ժողովի կողմից մեկ տարի ժամկետով որը կազմված է 11 հոգուց:

Ընկերության գործադիր մարմինը միանձնյա է և Ընկերության գլխավոր տնօրենն է Ջիվան Գյուլունյանը:

1.2 Սեփականության կառուցվածքը, բաժնետերերի / մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

16.09.2014թ-ի դրությամբ Ընկերության բաժնետերերի քանակը 100 է, որից 4-ը իրավաբանական անձինք են, իսկ 96-ը ֆիզիկական: Ընկերության բաժնետերերից 5-ը ոչ ռեզիդենտներ են:

Ընկերության նշանակալից մասնակիցներն են «Քրոնիմետ Երկաթածուլվածքների Առևտրային» ՍՊԸ-ն և «ԲՐՈՆԻՄԵՏ Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն որոնք տիրապետում են ընկերության բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 50.979% և 44,162%:

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ աշխատակիցների թիվը կազմում է 537մարդ:

1.3 Ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Ընկերության ղեկավարները վարձատրվում են համաձայն իրենց հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրերի՝ ամսական դրույքաչափով:

2. Ֆինանսական հաշվառման մեթոդաբանության ընտրված տարբերակներ

2.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

2.1.1 Ընկերությունը բացահայտում է ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ առնվազն հետևյալ հոդվածների վերաբերյալ.

1) ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը, Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթը ներառում է՝
ա) ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ.
բ) համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար.
գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար.
դ) դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար.
ե) ծանոթագրություններ, որոնք բաղկացած են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագրից և այլ բացատրական տեղեկատվությունից
զ) ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն՝ համադրելի ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ, երբ Ընկերությունը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառում է հետընթաց, կամ կատարում է իր ֆինանսական հաշվետվությունների հոդվածների հետընթաց վերահաշվարկ, կամ երբ վերադասակարգում է իր ֆինանսական հաշվետվությունների հոդվածները: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների և Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության ղեկավարությունը իրականացնում է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատում:

2.1.2 Ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթը (ներառյալ համադրելի տեղեկատվությունը) ներկայացվում է եռամսյակը մեկ անգամ: Ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր գումարների՝ նախորդ ժամանակաշրջանի համադրելի տեղեկատվությունը, եթե ՖՀՄՍ-ներով չի պահանջվում կամ չի թույլատրվում այլ մոտեցում: Համադրելի տեղեկատվությունը ներառվում է նաև պատմողական և նկարագրական տեղեկատվության մեջ, երբ դա տեղին է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունները հասկանալու համար:

2.1.3 Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով:

2.1.4 Ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարները կլորացվում են հազարների ճշտությամբ:

2.1.5 «Սաքուր Երկաթի գործարան» ԲԲԸ-ն հաշվապահական հաշվառումը վարում է հաշվապահական հաշվառման մասին օրենսդրությանը (ՀՀ օրենքը «Հաշվապահական հաշվառման մասին», ՀՀ օրենքը «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին», հաշվապահական հաշվառմանը վերաբերող այլ օրենքներ և իրավական այլ ակտեր) և ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ-ներ) համապատասխան:

2.1.6 հաշվապահական հաշվառումը վարվում է՝ Հայաստանի Հանրապետության արժույթով՝ հայկական դրամով կրկնակի գրանցման մեթոդով՝ հաշվապահական հաշվառման աշխատանքային

հաշվային պլանին համապատասխան: Վերլուծական հաշվառման և սինթետիկ հաշիվների տվյալները պետք է համապատասխանեն միմյանց.

2.1.7 Ակտիվները և պարտավորությունները, ինչպես նաև եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում, բացառությամբ համապատասխան ՖՀՄՍ ներքո պահանջվող կամ թույլատրվող դեպքերի:

2.1.8 Հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ժամանակաշրջանը՝ հաշվետու տարին (համընկնում է օրացուցային տարվա հետ), հաշվետու եռամսյակը և հաշվետու ամիսը:

Ընկերությունը հայտարարում է, որ 2014թ. 3 եռ-ի Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ՖՀ Միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: ՖՀՄՍ-րին անցնելու ամսաթիվն է 2010թ. հունվարի 1-ի գործառնական օրվա սկիզբը: Ընկերությունը նաև հայտարարում է, որ համաձայն ՀՀՄՍ 1 ստանդարտի Հավելված Դ, Դ1, գ կետի կիրառում է ստանդարտից ազատումները ելակետային արժեքի կիրառման վերաբերյալ:

2.1.9 Հիմնական հատկանիշներ

1. Ընկերության ղեկավարությունը հետևողական է, հաշվետվությունների ճշմարիտ ներկայացման և ՖՀՄՍ-ներին համապատասխանություն առումով:

2.2.0 Բացահայտում անընդհատության վերաբերյալ:

Յուրաքանչյուր տարվա Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը իրականացնում է կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության գնահատում: Կազմակերպությունը ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստում է անընդհատության հիմունքով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առկա է ղեկավարության՝ կազմակերպությունը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

2.2.1 Հաշվեգրման հիմունքը

Կազմակերպությունը պատրաստում է իր ֆինանսական հաշվետվությունները հաշվեգրման հիմունքով, բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին տեղեկատվության՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվառման հաշվեգրման հիմունքը:

2.2.2 Էականություն և միավորում

Կազմակերպությունը համանման հողվածների յուրաքանչյուր էական դաս ներկայացնում է առանձին: Կազմակերպությունը տարբեր բնույթի և գործառնության հողվածները ներկայացնում է առանձին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք էական չեն:

2.2.3 Հաշվանցում

Կազմակերպությունը չի հաշվանցում ակտիվները և պարտավորությունները, ինչպես նաև եկամուտները և ծախսերը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցումը պահանջվում կամ թույլատրվում է ՖՀՄՍ-ներով:

2.2.4 Ներկայացման հետևողականություն

Կազմակերպությունը պահպանում է ֆինանսական հաշվետվությունների հողվածների ներկայացումը և դասակարգումը մի ժամանակաշրջանից մյուսը:

2.2.5 Ֆինանսական հաշվետվությունների նույնականացում

Կազմակերպությունը հրապարակվող միևնույն փաստաթղթում ֆինանսական հաշվետվությունները հստակ նույնականացնում է և տարբերակում է այլ տեղեկատվությունից:

2.2.6 Տարբերակումը ընթացիկ և ոչ ընթացիկ

Կազմակերպությունը իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացնում է առանձին դասակարգմամբ՝, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ըստ իրացվելիության ներկայացումը տրամադրում է արժանահավատ և ավելի տեղին տեղեկատվություն: Նշված բացառությունը կիրառելիս կազմակերպությունը բոլոր ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացնում է ըստ իրացվելիության հերթականության:

2.2.7 Հիմնական միջոցներ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 16 «Հիմնական միջոցներ»

Ճանաչում

Հիմնական միջոցի միավորի սկզբնական արժեքը ճանաչվում է որպես ակտիվ այն և միայն այն դեպքում, երբ՝ հավանական է, որ այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն, և միավորի սկզբնական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Չափումը ճանաչման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, չափվում է իր սկզբնական արժեքով:

Սկզբնական արժեքի (ինքնարժեքի) մոդել

Հիմնական միջոցի միավորը՝ որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Հետագա ծախսումներ

Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարմանը զուգընթաց: Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները հիմնականում աշխատուժի և օգտագործված նյութերի ծախսումներն են, ինչպես նաև կարող են ներառել մանր դետալների ծախսումները: Այդ ծախսումների նպատակը հաճախ նկարագրվում է որպես հիմնական միջոցների միավորի «վերանորոգում և պահպանում»:

Մաշվածություն

Յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի մաշվածության գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ եթե այն ներառվել է մեկ այլ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքում:

Մաշվող գումարը և մաշվածության ժամկետը

Ակտիվի մաշվող գումարը պարբերական հիմունքով բաշխվում է դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Ակտիվի մնացորդային արժեքը և օգտակար ծառայությունը վերանայվում են առնվազն յուրաքանչյուր ֆինանսական տարեվերջի դրությամբ, և եթե ակնկալիքները տարբերվում են նախորդ գնահատումներից, փոփոխությունները հաշվառվում են որպես փոփոխություն հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում՝ համաձայն ՀՀՍՍ 8 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ստանդարտի:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրս գրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի ու ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մաշվածության հաշվարկի քաղաքականությունը գծային է ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետում, որոնք են՝

- շենքեր և շինություններ 20 տարի
- կառուցվածքներ 20 տարի
- համակարգչային տեխնիկա 1 տարի
- այլ հիմնական միջոցներ 5 տարի

Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար:

Հողամասեր

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 16 «Հիմնական միջոցներ»,

հաշվառվում է շուկայական, վերագնահատված արժեքով:

Վերագնահատման մոդել

Հիմնական միջոցի միավորը, որի իրական արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել, որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո պետք է հաշվառվի վերագնահատված գումարով, որն իրենից ներկայացնում է դրա իրական արժեքը վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած համապատասխան կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները: Վերագնահատումները պետք է կատարվեն բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Հողամասերի և շենքերի իրական արժեքը սովորաբար որոշվում է գնահատման միջոցով՝ շուկայի վրա հիմնված վկայությունների հիման վրա, որը սովորաբար իրականացվում է պրոֆեսիոնալ որակավորված գնահատողի կողմից: Մեքենաների, սարքավորումների, ինչպես նաև հողամաս ու շենք չհանդիսացող այլ հիմնական միջոցների միավորների իրական արժեքը սովորաբար դրանց գնահատման միջոցով որոշված շուկայական արժեքն է:

Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատվող հիմնական միջոցի միավորների իրական արժեքի փոփոխություններից: Երբ վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքը էականորեն տարբերվում է իր հաշվեկշռային արժեքից, պահանջվում է կատարել նոր վերագնահատում: Հիմնական միջոցի որոշ միավորների իրական արժեքը կարող է նշանակալիորեն և կամայական ձևով փոփոխվել, հետևաբար դրանց տարեկան վերագնահատումն անհրաժեշտ է: Նման հաճախակի վերագնահատումները անհրաժեշտ չեն հիմնական միջոցների այն միավորների համար, որոնց իրական արժեքը աննշան է փոփոխվում: Փոխարենը, կարող է անհրաժեշտ լինել վերագնահատել այդ միավորները երեք կամ հինգ տարին մեկ անգամ:

Կուտակված մաշվածության վերաձևակերպումից կամ փոխբացառումից առաջացած ճշգրտման գումարով ավելացվում կամ պակասեցվում է հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվառվում է 39-րդ և 40-րդ պարագրաֆների համաձայն:

Եթե հիմնական միջոցների միավորը վերագնահատվում է, ապա հիմնական միջոցների ամբողջ դասը, որին պատկանում է այդ ակտիվը, նույնպես պետք է վերագնահատվի:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճն ուղղակիորեն պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում և կուտակվի սեփական կապիտալի վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում: Այնուամենայնիվ, եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվների նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, այն պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում՝ այն չափով, որով նախապես նվազումը ճանաչվել էր շահույթում կամ վնասում:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, նվազումը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում այն գումարի չափով, որը չի գերազանցում այդ ակտիվների գծով վերագնահատումից արժեքի աճի առկա կրեդիտային մնացորդը: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված նվազումը պակասեցնում է սեփական կապիտալի վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում կուտակված գումարը:

Ընկերությունը կարող է կատարել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություն սկզբնական արժեքի մոդելից անցում կատարելով վերագնահատման մոդելին :

2.2.8 Ոչ նյութական ակտիվներ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Որոշելիություն

Ոչ նյութական ակտիվի սահմանումը պահանջում է, որ ոչ նյութական ակտիվը լինի որոշելի՝ գուղվիլից այն տարանջատելու համար:

Ակտիվը որոշելի է, եթե այն՝

(ա) առանձնացվելի է, այսինքն՝ եթե կարող է առանձնացվել կամ բաժանվել կազմակերպությունից և վաճառվել, փոխանցվել, տրամադրվել լիցենզիայով, տրվել վարձակալությանը կամ փոխանակվել անհատապես կամ հարակից պայմանագրի, որոշելի ակտիվի կամ պարտավորության հետ միասին՝ անկախ նրանից, թե արդյոք կազմակերպությունը մտադրություն ունի այդպես վարվելու. կամ

(բ) առաջանում է պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներից՝ անկախ նրանից, թե արդյոք այդ իրավունքները փոխանցելի են կամ առանձնացվելի են կազմակերպությունից կամ այլ իրավունքներից ու պարտականություններից:

Ճանաչումը և չափումը

Ոչ նյութական ակտիվը ճանաչվում է միմիայն այն դեպքում, երբ՝

(ա) հավանական է, որ ակտիվին վերագրելի ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն կազմակերպություն.

(բ) ակտիվի արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Ոչ նյութական ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է բոլոր այն ծախսումները, որոնք հնարավոր է ուղղակիորեն վերագրել նշված ակտիվի ստեղծմանը, արտադրմանը և ղեկավարության կողմից նախատեսված ձևով գործելու համար նախապատրաստմանը:

Ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը : Օտարման կամ դուրս գրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը

որոշվում է վաճառքից հասույթի ու ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Մաշվածքը իրականացվում է գծային մեթոդով օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետում:

Մաշվածության հաշվարկի քաղաքականությունը գծային է ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետում, որն է՝

- ոչ նյութական ակտիվներ 10 տարի

2.2.9 Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՄՍ 20 « Պետական շնորհների հաշվառում եվ պետական օգնության բացահայտում»

Սույն ստանդարտը պետք է կիրառվի պետական շնորհները հաշվառելիս և բացահայտելիս ինչպես նաև պետական օգնության այլ ձևերը բացահայտելիս:

Պետական շնորհները կազմակերպությանը ռեսուրսների փոխանցման տեսքով պետության կողմից տրամադրվող օգնություն են՝ կազմակերպության գործառնական գործունեությանը վերաբերող որոշակի պայմաններին անցյալում կամ ապագայում համապատասխանության դիմաց: Դրանք չեն ներառում պետական օգնության այն ձևերը, որոնց հնարավոր չէ խելամտորեն որևէ արժեք վերագրել, ինչպես նաև պետության հետ գործարքները, որոնք հնարավոր չէ տարանջատել կազմակերպության սովորական առևտրային գործարքներից:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները պետական շնորհներ են, որոնց հիմնական պայմանն այն է, որ դրանց ստացման իրավունք ունեցող կազմակերպությունը պետք է գնի, կառուցի կամ որևէ այլ կերպ ձեռք բերի երկարաժամկետ ակտիվներ: Երկրորդական պայմաններ նույնպես կարող են կցվել՝ սահմանափակելով ակտիվների տեսակը կամ վայրը կամ ժամանակաշրջանները, որոնց ընթացքում դրանք պետք է ձեռք բերվեն կամ պահվեն:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհները ակտիվներին վերաբերող շնորհներից տարբերվող պետական շնորհներ են:

Պետական շնորհները պետք է ճանաչվեն շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված են շնորհները:

Պետական շնորհը, որը ստացման ենթակա է դառնում ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որի նպատակն է կազմակերպությանը տրամադրել անհետաձգելի ֆինանսական օգնություն՝ առանց դրա հետ կապված հետագա ծախսումների, պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ այն դառնում է ստացման ենթակա:

Պետական շնորհը կարող է տրվել ոչ դրամային ակտիվի ձևով, ինչպես հողը կամ այլ ռեսուրսներ, որոնք պետք է օգտագործվեն տվյալ կազմակերպության կողմից: Այսպիսի հանգամանքներում, սովորաբար, գնահատում են ոչ դրամային ակտիվի իրական արժեքը, և շնորհն ու ակտիվը հաշվառվում են այդ իրական արժեքով: Երբեմն օգտվում են այլընտրանքային մոտեցումից, ըստ որի՝ թե՛ ակտիվը, և թե՛ շնորհը գրանցվում են անվանական արժեքով:

Ակտիվներին վերաբերող պետական շնորհները, ներառյալ իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային շնորհները, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում պետք է ներկայացվեն՝ կամ շնորհը գրանցելով որպես հետաձգված եկամուտ, կամ որպես նվազեցում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը որոշելիս:

2.3.0 Պաշարներ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 2 « Պաշարներ»

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է ձեռքբերման, արտադրանքի վերանշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է կիրառելով «Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» (ՖԻՖՈ) բանաձևը:

Որպես ծախս ճանաչելը

Երբ պաշարները վաճառվում են, դրանց հաշվեկշռային արժեքը ճանաչվում է որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը: Պաշարների ինքնարժեքի ցանկացած իջեցման գումար՝ մինչև իրացման զուտ արժեք, և պաշարների բոլոր կորուստները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ կատարվել է ինքնարժեքի իջեցումը կամ առաջացել է կորուստը: Պաշարների ցանկացած իջեցման գումարի ցանկացած վերականգնման գումար, որը առաջացել է իրացման զուտ արժեքի աճից, ճանաչվում են որպես պաշարների՝ ծախս ճանաչված գումարի նվազեցում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ տեղի է ունեցել վերականգնումը:

2.3.1. Դրամական միջոցներ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 7 «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին»

Ընկերությունը դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պատրաստում է ՀՀՍՍ ստանդարտի պահանջներին համապատասխան, որպես իր ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մաս՝ յուրաքանչյուր այն ժամանակաշրջանի համար, որի համար ներկայացվում են ֆինանսական հաշվետվություններ: Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պատրաստում է ուղղակի մեթոդով, ըստ որի բացահայտվում են համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը: Դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք առաջացել են արտարժույթով կատարված գործառնություններից, գրանցվում են կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև դրամական միջոցների հոսքերի օրվա դրությամբ առկա փոխանակման փոխարժեքը:

Կազմակերպությունն իր գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացնում է՝ օգտագործելով՝

ուղղակի մեթոդը, ըստ որի բացահայտվում են համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը:

Վճարված և ստացված տոկոսներից ու շահաբաժիններից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը բացահայտվում են առանձին: Դրանցից յուրաքանչյուրը մի ժամանակաշրջանից մյուսը հետևողականորեն դասակարգվում են որպես գործառնական, ներդրումային կամ ֆինանսավորման գործունեություն:

Շահութահարկի գծով առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը բացահայտվում են առանձին և դասակարգվում որպես գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր, եթե դրանք չեն կարող կոնկրետ որոշակիացվել ֆինանսավորման կամ ներդրումային գործունեություններից որևէ մեկի հետ:

2.3.2 Շահութահարկ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 12 « Շահութահարկեր»

Ակտիվի կամ պարտավորության *հարկային բազան* այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը հարկային նպատակներով վերագրվող գումարն է:

Հարկի գծով ծախսը (հարկի գծով եկամուտը) բաղկացած է ընթացիկ հարկի գծով ծախսից (ընթացիկ հարկի գծով եկամտից) և հետաձգված հարկի գծով ծախսից (հետաձգված հարկի գծով եկամտից):

Ակտիվի հարկային բազան այն գումարն է, որը հարկային նպատակով նվազեցվելու է ցանկացած հարկվող տնտեսական օգուտներից, որոնք ստանալու է կազմակերպությունը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցելիս: Եթե այդ տնտեսական օգուտները հարկվող չեն լինելու, ապա ակտիվի հարկային բազան հավասար է իր հաշվեկշռային արժեքին:

Պարտավորության հարկային բազան դրա հաշվեկշռային արժեքն է՝ հանած ցանկացած գումար, որը, կապված այդ պարտավորության հետ, հետագա ժամանակաշրջաններում հարկային նպատակներով նվազեցվելու է: Կանխավճարի ձևով ստացված հասույթի դեպքում առաջացող պարտավորության հարկային բազան դրա հաշվեկշռային արժեքն է՝ հանած հասույթի ցանկացած գումար, որը ապագա ժամանակաշրջաններում հարկման ենթակա չի լինելու:

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկերը, դրանց չվճարված մասի չափով, ճանաչվում են որպես պարտավորություն: Եթե ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար արդեն վճարված գումարը գերազանցում է այդ ժամանակաշրջանների համար վճարման ենթակա գումարը, ապա գերազանցող մասը ճանաչվում է որպես ակտիվ:

Չափումը

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները (ակտիվները) չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի հարկային մարմիններին (կփոխհատուցվի հարկային մարմինների կողմից)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Կազմակերպությունը նվազեցնում է հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել: Ցանկացած այդպիսի նվազեցում վերականգնվում է այնքանով, որքանով հավանական է դառնում բավարար հարկվող շահույթի ստացումը:

Հարկի գծով ծախս

Հարկի գծով ծախս (եկամուտ), որը վերաբերում է սովորական գործունեությունից շահույթին կամ վնասին

Սովորական գործունեությունից շահույթին կամ վնասին վերաբերող հարկի գծով ծախսը (եկամուտը) ներկայացվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

2.3.3 Վարձակալություն

Կիրառվող ստանդարտը՝ ԶՅՍ 17 «Վարձակալություն»

Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, եթե վարձակալին են փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական, եթե չեն փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վարձակալը ֆինանսական վարձակալությունը ճանաչում է որպես ակտիվ և պարտավորություն՝ վարձակալված գույքի իրական արժեքին հավասար գումարով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի ցածր է, ընդ որում՝ դրանցից յուրաքանչյուրը որոշվում է վարձակալության սկզբի դրությամբ: Նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքի հաշվարկման ժամանակ գեղջման դրույթ է հանդիսանում վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույթը, եթե այն հնարավոր է որոշել, իսկ եթե ոչ՝ ապա օգտագործվում են վարձակալի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույթը: Վարձակալի ցանկացած սկզբնավորման ուղղակի ծախսում ավելացվում է որպես ակտիվ ճանաչված գումարին:

Ֆինանսական վարձակալությունն առաջացնում է մաշվածության (ամորտիզացիայի) ծախս (ծախսում) մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների գծով, ինչպես նաև ֆինանսական ծախսեր՝ յուրաքանչյուր հաշվառման ժամանակաշրջանի համար: Վարձակալված մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությունը պետք է համապատասխանի սեփական ակտիվների մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությանը, իսկ ճանաչվող մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվարկը կատարվում է համաձայն ԶՅՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտի և ԶՅՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ» ստանդարտի: Եթե չկա խելամիտ համոզվածություն, որ վարձակալը վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք է բերելու սեփականության իրավունքը, ապա ակտիվն ամբողջովին ամորտիզացվում է հետևյալ երկու ժամկետներից առավել կարճի ընթացքում՝ վարձակալության ժամկետի կամ օգտակար ծառայության ժամկետի:

Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են որպես ծախս (ծախսում) գծային հիմունքով, բացառությամբ եթե մեկ այլ պարբերական հիմունք ավելի լավ է ներկայացնում օգտագործողի օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը:

2.3.4 Հասույթ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ԶՅՍ 18 «Հասույթ»

Հասույթի չափում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով:

Ընկերության հասույթի գերակշռող մասը գոյանում է ֆերոնոլիբրենի, մաքուր մոլիբդենի բրիկետների, կալիումի պեռենատի արտադրությունից և վաճառքից, ինչպես նաև հյուրանոցային ծառայություններից:

Արտադրանքի վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարված են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) կազմակերպությունը գնորդին է փոխանցում ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը.

բ) կազմակերպությունը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ո՛չ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկում.

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը.

դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն կազմակերպություն.

ե) գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Կազմակերպության ակտիվների (նյութերի, հիմնական միջոցների) վաճառքից եկամուտը կամ օգուտը չի դասակարգվում որպես հասույթ:

Ծառայությունների մատուցում

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվեն հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը.

բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն.

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը.

դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսներ, ռոյալթիներ և շահաբաժիններ

Այլ անձանց կողմից կազմակերպության ակտիվներն օգտագործելիս առաջացող հասույթները՝ տոկոսներ, ռոյալթիներ և շահաբաժիններ, ճանաչվում են երբ՝

ա) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն.

բ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթների գումարը:

Հասույթը ճանաչվում է հետևյալ հիմունքներով՝

ա) տոկոսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսի մեթոդը,

բ) ռոյալթիները ճանաչվում է հաշվեգրման հիմունքով՝ համապատասխան համաձայնագրի բովանդակության համաձայն.

գ) շահաբաժինները ճանաչվում են, երբ սահմանված է վճարը ստանալու բաժնետերերի իրավունքը

2.3.5 Աշխատակիցների հատուցումներ

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՄՍ 19 « Աշխատակիցների հատուցումներ»

Աշխատակիցների հատուցումները ներառում են՝

ա) աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները, ինչպիսիք են աշխատավարձերը, սոցիալական ապահովության մասհանումները, վճարովի տարեկան արձակուրդները, հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները, շահույթի բաշխումները և պարգևավճարները (եթե դրանք վճարման ենթակա են ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում), ինչպես նաև ոչ դրամային հատուցումները (ինչպիսիք են

բուժսպասարկումը, բնակարանով և ավտոմեքենայով ապահովումը, անվճար կամ մասնակի վճարումով ապրանքների կամ ծառայությունների տրամադրումը) ընթացիկ ժամանակաշրջանում աշխատող աշխատակիցների համար:

բ) հետաշխատանքային հատուցումները, ինչպիսիք են, օրինակ, կենսաթոշակները, կենսաթոշակի անցնելու հետ կապված այլ հատուցումները, հետաշխատանքային բուժսպասարկումը և կյանքի ապահովագրությունը:

գ) աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումները, ներառյալ երկարամյա ծառայության համար արձակուրդը կամ գիտական (ստեղծագործական) աշխատանքների համար տրվող արձակուրդը, հոբբեյանների կամ երկարամյա ծառայության համար այլ հատուցումները, երկարաժամկետ անաշխատունակության նպաստները, ինչպես նաև շահույթի բաշխումները, պարգևավճարները և հետաձգված փոխհատուցումները, եթե դրանք ոչ ամբողջությամբ են վճարման ենթակա ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում:

դ) ազատման նպաստները:

Ճանաչումը և չափումը

Աշխատակիցների բոլոր կարճաժամկետ հատուցումները

Երբ աշխատակիցը հաշվառման ժամանակաշրջանի ընթացքում կազմակերպությանը մատուցել է ծառայություն, կազմակերպությունը աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չզեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչվում է՝

ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չզեղչված գումարը, կազմակերպությունը ճանաչում է այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի: և

բ) որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այլ ստանդարտներով պահանջվում կամ թույլատրվում է հատուցումների գումարը ներառել մեկ այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Ապահովագրված հատուցումներ

Կազմակերպությունը կարող է վճարել ապահովագրական վճարներ՝ հետաշխատանքային հատուցումների պլանը ֆինանսավորելու նպատակով: Կազմակերպությունը այդպիսի պլանը դիտում է որպես սահմանված մասհանումների պլան, բացի այն դեպքերից, երբ կազմակերպությունն ունի (կամ ուղղակիորեն, կամ անուղղակիորեն՝ պլանի միջոցով) իրավական կամ կառուցողական պարտականություն:

ա) վճարելու աշխատակիցների հատուցումներ ուղղակիորեն, երբ դրանք ենթակա են վճարման կամ

բ) վճարելու լրացուցիչ գումարներ, եթե ապահովագրողը չի վճարում ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջաններում աշխատակցի ծառայությանը վերաբերող բոլոր ապագա հատուցումները:

Եթե կազմակերպությունը պահպանում է այդպիսի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, ապա այն պլանը դիտում է որպես սահմանված հատուցումների պլան:

Կազմակերպությունը ճանաչում է ազատման նպաստները որպես պարտավորություն և ծախս այն և միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը ցուցադրաբար պարտավորված է՝

ա) դադարեցնել աշխատակցի կամ աշխատակիցների խմբի աշխատանքը մինչև թոշակի անցնելու ընդունված ժամկետը: կամ

բ) տրամադրել ազատման նպաստներ՝ որպես առաջարկության արդյունք, որն արվել է՝ աշխատանքից կանավոր ազատվելը խրախուսելու համար:

Կազմակերպությունը ցուցադրաբար պարտավորված է դադարեցնել աշխատանքը այն և միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն ունի աշխատակիցների ծառայությունների դադարեցման մանրամասն ֆորմալ պլան, որից հրաժարվելու ոչ մի իրատեսական հնարավորություն չունի: Մանրամասն պլանը առնվազն ներառում է՝

ա) այն աշխատակիցների գտնվելու վայրը, գործառույթները և մոտավոր թիվը, որոնց ծառայությունը դադարեցվում է.

բ) ազատման նպաստները յուրաքանչյուր աշխատանքային մասնագիտության կամ գործառույթի գծով. և

գ) պլանի իրագործման ժամանակը: Իրագործումը սկսվում է որքան հնարավոր է շուտ, իսկ իրագործումն ավարտելու ժամանակը պետք է լինի այնպիսին, որ պլանում էական փոփոխություններ կատարելը հավանական չլինի:

2.3.6 Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները

ՀՀՄՍ ստանդարտ 21

Ֆունկցիոնալ արժույթ

Հիմնական տնտեսական միջավայրը, որտեղ կազմակերպությունն իրականացնում է գործունեություն, սովորաբար այն միջավայրն է, որտեղ հիմնականում ստացվում և ծախսվում են դրամական միջոցները: Ֆունկցիոնալ արժույթը որոշելիս կազմակերպությունը հաշվի է առնում ստորև նշված գործոնները՝

ա) արժույթը՝ որը հիմնականում ազդում է ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գների վրա (հաճախ այն արժույթը, որով իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները սահմանվում և հաշվարկները կատարվում են). և այն երկրի արժույթը, որի մրցակցային գործոններն ու կանոններն են հիմնականում որոշում իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները.

բ) արժույթ, որը հիմնականում ազդում է ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ աշխատուժի, նյութական և այլ ծախսումների վրա (նշվածը հաճախ այն արժույթն է, որով նման ծախսումները սահմանվում և կատարվում են): Արտարժույթով գործառնությունների արտացոլումը ֆունկցիոնալ արժույթով

Սկզբնական ճանաչում

Արտարժույթով գործառնությունը այնպիսի գործառնություն է, որը սահմանված է արտարժույթով, կամ որը պահանջում է արտարժույթով կարգավորում, ներառյալ այն գործառնությունները, որոնք առաջանում են, երբ կազմակերպությունը՝

ա) գնում կամ վաճառում է ապրանքներ կամ ծառայություններ, որոնց գինը սահմանված է արտարժույթով.

բ) ստանում կամ հատկացնում է միջոցներ, որոնց վճարման կամ ստացման ենթակա գումարները սահմանված են արտարժույթով. կամ

գ) այլ ձևով ձեռք է բերում կամ օտարում է ակտիվներ, ստանձնում կամ մարում է պարտավորություններ, որոնք սահմանված են արտարժույթով:

Արտարժույթով գործառնությունը սկզբնապես ճանաչման պահին հաշվառվում է ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև գործառնության ամսաթվի դրությամբ սփոթ փոխանակման փոխարժեքը:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին՝

ա) արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով փակման փոխարժեքը.

- բ) սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում են (ներկայացվեն) գործառնության ամսաթվի փոխանակման փոխարժեքով. և
- գ) իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում են (ներկայացվեն) իրական արժեքի որոշման օրվա փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հողվածների մարման արդյունքում, կամ երբ դրամային հողվածները վերահաշվարկվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնապես ճանաչման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում վերահաշվարկման փոխարժեքից, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են:

Եթե ոչ դրամային հողվածի գծով օգուտ կամ վնաս է ճանաչվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, ապա այդ օգուտի կամ վնասի ցանկացած փոխանակման բաղադրիչ ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Եվ հակառակը՝ եթե ոչ դրամային հողվածի գծով օգուտ կամ վնաս է ճանաչվում շահույթում կամ վնասում, ապա այդ օգուտի կամ վնասի ցանկացած փոխանակման բաղադրիչ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

2.3.7 Փոխառության ծախսումներ

ՀՀՄՍ ստանդարտ 23

ճանաչում

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, կազմակերպության կողմից կապիտալացվում են՝ որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս: Կազմակերպությունը այլ փոխառության ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվել են:

Այնքանով, որքանով կազմակերպությունը միջոցները բացառապես փոխ է առնում որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, կազմակերպությունը որոշվում ենի որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով կազմակերպությունը միջոցները փոխ է առնում ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով, կազմակերպությունը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշվում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախքերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում կազմակերպության չմարված փոխառությունների վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով: Մի ժամանակաշրջանում կապիտալացված փոխառության ծախսումների գումարը չպետք է գերազանցի այդ ժամանակաշրջանում կատարված փոխառության ծախսումներին:

Կապիտալացման մեկնարկը

Կազմակերպությունը սկսվում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը՝ որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս, մեկնարկի ամսաթվին: Կապիտալացման համար մեկնարկի ամսաթիվը այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմանները՝

- ա) ակտիվի համար կատարում է ծախքեր.
- բ) կատարում է փոխառության ծախսումներ. և
- գ) ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար:

Կազմակերպությունը փոխառության ծախսումների կապիտալացումը կասեցնում է և սկսի դրանց ծախս ճանաչումը, երբ երկարատև ժամանակահատվածի ընթացքում ակտիվի վրա կատարվող աշխատանքներն ընդհատվում են:

Կազմակերպությունը դադարեցնում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը, երբ որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար անհրաժեշտ աշխատանքներն ըստ էության կատարված են:

2.3.8 Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

ՀՀՄՍ ստանդարտ 28

Բաժնեմասնակցության մեթոդ

Բաժնեմասնակցության մեթոդի ներքո ասոցիացված կազմակերպությունում ներդրումը սկզբնապես ճանաչվում է ինքնարժեքով, և հաշվեկշռային արժեքը ավելացվում կամ պակասեցվում է՝ ճանաչելու համար ներդրողի բաժնեմասը ներդրման օբյեկտի հետձեռքբերումային շահույթում կամ վնասում: Բաժնեմասնակցության մեթոդի կիրառումը

Ասոցիացված կազմակերպությունում ներդրում հաշվառվում է բաժնեմասնակցության մեթոդի օգտագործմամբ, բացառությամբ երբ՝

(ա) ներդրումը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող՝ «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ին համապատասխան.

(բ) կիրառվում է ՀՀՄՍ 27-ի 10-րդ պարագրաֆի բացառությունը, որը թույլ է տալիս մայր կազմակերպությանը, որը նաև ներդրում ունի ասոցիացված կազմակերպությունում, չներկայացնել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ. կամ

(գ) տեղի ունեն հետևյալ բոլոր պայմանները.

(i) ներդրողն ինքն է հանդիսանում մեկ այլ կազմակերպությանը ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն պատկանող դուստր կազմակերպություն, և իր մյուս սեփականատերերը, ներառյալ նրանք, որոնք այլ դեպքերում չունեն քվեարկության իրավունք, տեղեկացված են, որ ներդրողը չի կիրառելու բաժնեմասնակցության մեթոդ, և դրա դեմ չեն առարկել.

(ii) ներդրողը չունի հրապարակային շուկայում (տեղական կամ արտերկրյա ֆոնդային բորսայում կամ արտաբորսայական կարգավորվող շուկայում, ներառյալ տեղական և տարածաշրջանային շուկաները) շրջանառվող պարտքային կամ բաժնային գործիքներ.

(iii) ներդրողն իր ֆինանսական հաշվետվությունները չի ներկայացնում արժեթղթերի հանձնաժողովին կամ այլ կարգավորող կազմակերպության՝ որևէ դասի գործիք հրապարակային շուկայում թողարկելու նպատակով, և ոչ էլ գտնվում է այդպիսի ներկայացման գործընթացում.

(iv) ներդրողի վերջնական մայր կազմակերպությունը կամ որևէ միջանկյալ մայր կազմակերպություն պատրաստում է հանրության կողմից օգտագործման համար հասանելի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք համապատասխանում են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին:

Ներդրողը դադարեցնում է բաժնեմասնակցության մեթոդի օգտագործումը՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ նա դադարում է նշանակալի ազդեցություն ունենալ ասոցիացված կազմակերպության նկատմամբ:

Երբ ներդրումը դադարում է լինել ասոցիացված կազմակերպություն և հաշվառվում է ՀՀՄՍ 39-ին համապատասխան, ներդրման իրական արժեքը այն ամսաթվի դրությամբ, երբ այն դադարում է լինել ասոցիացված կազմակերպություն, դիտարկվում է որպես դրա իրական արժեք ՀՀՄՍ 39-ին համապատասխան որպես ֆինանսական ակտիվ սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

2.3.9 Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը

ՀՀՄՍ ստանդարտ 32

Ֆինանսական գործիք թողարկողը, սկզբնական ճանաչման ժամանակ, գործիքը կամ դրա բաղադրիչ մասերը դասակարգվում է որպես ֆինանսական պարտավորություն, ֆինանսական ակտիվ կամ բաժնային գործիք՝ պայմանագրային համաձայնության բովանդակությանը և

Ֆինանսական պարտավորության, ֆինանսական ակտիվի և բաժնային գործիքի սահմանումներին համապատասխան:

Վերադարձնելի գործիքներ

Վերադարձնելի ֆինանսական գործիքը թողարկողի համար նախատեսում է պայմանագրային պարտականություն՝ հետ գնելու կամ մարելու այդ գործիքը դրամական միջոցով կամ այլ ֆինանսական ակտիվով՝ վերադարձի իրավունքը իրագործելիս:

Գործիքներ կամ գործիքների բաղադրիչներ, որոնք կազմակերպության վրա պարտականություն են դնում՝ այլ կողմի տրամադրելու իր զուտ ակտիվների համամասնական բաժինը միայն լուծարման ժամանակ

Վերադարձնելի գործիքների և այն գործիքների վերադասակարգումը, որոնք կազմակերպության վրա պարտականություն են դնում՝ այլ կողմի տրամադրելու իր զուտ ակտիվների համամասնական բաժինը միայն լուծարման ժամանակ

Մարման ընտրանքներ (տարբերակներ)

Երբ ածանցյալ ֆինանսական գործիքը մի կողմին տալիս է իրավունք ընտրելու, թե ինչպես կատարել մարումը (օրինակ՝ թողարկողը կամ տիրապետողը կարող է որոշել մարումը կատարել զուտ հիմունքով դրամական միջոցով կամ բաժնետոմսերը դրամական միջոցով փոխանակելով), ապա այն հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն, բացառությամբ երբ մարման բոլոր այլընտրանքները կհանգեցնեն դրա բաժնային գործիք լինելուն: Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիք թողարկողը գնահատվում է ֆինանսական գործիքի պայմանները՝ որոշելու համար, թե արդյոք այն պարունակում է և՛ պարտավորության, և՛ սեփական կապիտալի բաղադրիչներ: Այդպիսի բաղադրիչները դասակարգվում են առանձին՝ որպես ֆինանսական պարտավորություններ, ֆինանսական ակտիվներ կամ բաժնային գործիքներ:

Հետզնված բաժնետոմսեր

Եթե կազմակերպությունը հետ է գնում իր իսկ բաժնային գործիքները, այդ գործիքները («հետզնված բաժնետոմսեր») հանվում են սեփական կապիտալից: Որևէ օգուտ կամ կորուստ չպետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ մարման գործարքներից: Այդպիսի «հետզնված բաժնետոմսերը» կարող են հետզնվել և պահվել կազմակերպության կողմից կամ համախմբվող խմբի այլ անդամների կողմից: Վճարված կամ ստացված հատուցումը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Տոկոսները, շահաբաժինները, կորուստները և օգուտները, որոնք վերաբերում են ֆինանսական պարտավորություն հանդիսացող ֆինանսական գործիքին կամ բաղադրիչին, ճանաչվում են որպես եկամուտ կամ ծախս շահույթում կամ վնասում: Բաժնային գործիքների տիրապետողներին կատարվող բաշխումները կազմակերպության կողմից դեբետագրվում են ուղղակիորեն սեփական կապիտալին՝ շահութահարկի գծով ցանկացած արտոնությունը հանելուց հետո: Գործարքի գծով ծախսումները՝ կապված սեփական կապիտալին վերաբերող գործարքի հետ, հաշվառվում են որպես նվազեցում սեփական կապիտալից՝ շահութահարկի գծով ցանկացած արտոնությունը հանելուց հետո:

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության հաշվանցումը

Ֆինանսական ակտիվը և ֆինանսական պարտավորությունը հաշվանցվում են, և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են զուտ գումարը այն և միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը.

(ա) տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն անրագրված իրավունք:

(բ) մտադիր է կան հաշվարկը (մարումը) իրականացնել զուտ հիմունքով, կան իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Երբ ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման չափանիշների, կազմակերպությունը չպետք է հաշվանցի փոխանցված ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը:

2.4.0 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

ՀՀՄՍ ստանդարտ 33

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ

Ընկերությունը մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթի գումարները հաշվարկում է մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթի կամ վնասի և, եթե ներկայացվում է, այդ բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շարունակական գործունեությունից շահույթի կամ վնասի գծով:

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է՝ մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը (համարիչը) բաժանելով այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին (հայտարարին):

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթի մասին տեղեկատվության նպատակն է ներկայացնել հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կազմակերպության գործունեության արդյունքներում մայր կազմակերպության յուրաքանչյուր սովորական բաժնետոմսի մասնակցությունը չափող ցուցանիշ:

Շահույթ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկելու նպատակով մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին հետևյալի գծով վերագրվող գումարները՝

ա) մայր կազմակերպությանը վերագրվող շարունակական գործունեությունից շահույթը կամ վնասը. և

բ) մայր կազմակերպությանը վերագրվող շահույթը կամ վնասը իրենցից ներկայացնում են (ա) և (բ) կետերում նշված գումարները՝ ճշտված հարկումից հետո արտոնյալ շահաբաժինների գումարների, արտոնյալ բաժնետոմսերը մարելիս առաջացող տարբերությունների և որպես սեփական կապիտալ դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի այլ համանման ազդեցությունների չափով:

Բաժնետոմսեր

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկելու նպատակով սովորական բաժնետոմսերի թիվը պետք է լինի այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը:

Տվյալ ժամանակաշրջանի և ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը՝ ճշգրտվում է՝ հաշվի առնելով պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի փոխարկումից տարբեր այն դեպքերը, որոնք փոփոխել են շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի թիվը՝ առանց միջոցների համապատասխան փոփոխության:

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ

Ընկերությունը հաշվարկում է մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթի գումարները մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթի կամ վնասի և, եթե ներկայացվում է, այդ բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շարունակական գործունեությունից շահույթի կամ վնասի գծով:

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը հաշվարկելու նպատակով կազմակերպությունը ճշգրտում է մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը՝ բոլոր նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի ազդեցությունը հաշվի առնելու համար:

Շահույթ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը հաշվարկելու նպատակով Ընկերությունը մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող՝ 12-րդ պարագրաֆի համաձայն հաշվարկված շահույթը կամ վնասը ճշգրտում է՝ հաշվի առնելով հետևյալի ազդեցությունը հարկումից հետո՝

- ա) նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի գծով ցանկացած շահաբաժինները կամ այլ հողվածներ, որոնք նվազեցվել են մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը 12-րդ պարագրաֆի համաձայն հաշվարկելիս.
- բ) նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի գծով այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում ճանաչված ցանկացած տոկոս.
- գ) եկամուտներում ու ծախսերում ցանկացած այլ փոփոխություններ, որոնք կառաջանային նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի փոխարկման արդյունքում:

Բաժնետոմսեր

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը հաշվարկելու նպատակով սովորական բաժնետոմսերի թիվը պետք է լինի սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը՝ գումարած այն սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը, որոնք կթողարկվեին նոսրացնող բոլոր պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերը սովորական բաժնետոմսերի փոխարկելիս: Նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերը դիտարկվում են որպես սովորական բաժնետոմսերի փոխարկված ժամանակաշրջանի սկզբի կամ, եթե պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերը թողարկվել են ավելի ուշ, այդ թողարկման ամսաթվի դրությամբ:

Օպցիոններ, վարանտներ և դրանց համարժեքներ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը հաշվարկելու նպատակով կազմակերպությունը ենթադրում է իր նոսրացնող օպցիոնների և վարանտների իրազործումը: Այս գործիքներից ենթադրվող մուտքերը դիտարկվում են այնպես, կարծես թե դրանք ստացված էին սովորական բաժնետոմսերի թողարկումից՝ տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում սովորական բաժնետոմսերի միջին շուկայական գնով: Թողարկվելիք սովորական բաժնետոմսերի թվի և այն սովորական բաժնետոմսերի թվի միջև տարբերությունը, որոնք թողարկված կլինեին տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում սովորական բաժնետոմսերի միջին շուկայական գնով, դիտարկվում են որպես սովորական բաժնետոմսերի թողարկում՝ առանց որևէ հատուցման:

Ներկայացում

Ընկերությունը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է տվյալ ժամանակաշրջանի համար մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նոսրացված շահույթները մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող՝ շարունակական գործունեությունից շահույթի կամ վնասի, ինչպես նաև մայր կազմակերպության սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթի կամ վնասի գծով՝ սովորական բաժնետոմսերի յուրաքանչյուր դասի համար, որոնք ունեն տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթին մասնակցելու տարբեր իրավունքներ: Կազմակերպությունը ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նոսրացված շահույթները ներկայացնում է հավասարապես ակնառու կերպով:

2.4.1 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ

ՀՀՄՍ ստանդարտ 34

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվության նվազագույն բաղկացուցիչները

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները նվազագույնը ներառում են հետևյալ բաղկացուցիչները՝

- ա) ֆինանսական վիճակի մասին խտացված հաշվետվություն.
- բ) համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին խտացված հաշվետվություն,
- գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին խտացված հաշվետվություն.
- դ) դրամական միջոցների հոսքերի մասին խտացված հաշվետվություն.
- ե) ընտրված բացատրական ծանոթագրություններ:

Ընկերությունը իր միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում առնվազն ներառում է հետևյալ տեղեկատվությունը, եթե դրանք էական են և չեն բացահայտվել միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվության որևէ այլ հատվածում: Տեղեկատվությունը սովորաբար ներկայացվում է «ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը» հիմունքով: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունը բացահայտում է նաև բոլոր այնպիսի դեպքերը կամ գործարքները, որոնք էական են՝ ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանն ընկալելու համար:

ա) հայտարարություն այն մասին, որ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվել են հաշվապահական հաշվառման միևնույն քաղաքականությունը և հաշվարկման մեթոդները, որոնք կիրառվել էին ամենավերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում, կամ, եթե այդ քաղաքականությունը կամ մեթոդները փոփոխվել են, ապա այդ փոփոխությունների բնույթի և ազդեցության նկարագրությունը.

բ) միջանկյալ գործառնությունների սեզոնային կամ ցիկլային բնույթի վերաբերյալ բացատրական մեկնաբանություններ.

գ) այն հոդվածների բնույթը և գումարը, որոնք ազդում են ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, զուտ ֆինանսական արդյունքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի վրա, և որոնք սովորական չեն իրենց բնույթի, չափի և երևան գալու հավանականության պատճառով.

դ) ընթացիկ ֆինանսական տարվա նախորդ միջանկյալ ժամանակաշրջանների հաշվետվություններում ներկայացված գումարների գնահատումներում փոփոխությունների, կամ նախորդ ֆինանսական տարիների հաշվետվություններում ներկայացված հոդվածների գնահատումներում փոփոխությունների բնույթը և գումարը, եթե այդ փոփոխությունները էական ազդեցություն ունեն ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանում.

ե) պարտքային և բաժնային արժեթղթերի թողարկումները, հետգումները և մարումները.

զ) վճարված շահաբաժինները (ամբողջությամբ կամ մեկ բաժնետոմսի կտրվածքով) առանձին՝ սովորական և այլ բաժնետոմսերի գծով.

է) հետևյալ սեզմենտային տեղեկատվությունը (կազմակերպության միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունում սեզմենտային տեղեկատվության բացահայտումը պահանջվում է, միայն եթե ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտը պահանջում է, որ այդ կազմակերպությունն իր տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտի սեզմենտային տեղեկատվություն)՝

ը) միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած էական դեպքերը, որոնք չեն արտացոլվել միջանկյալ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում.

թ) միջանկյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում կազմակերպության կառուցվածքի փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումները, դուստր ընկերությունների և երկարաժամկետ ներդրումների վերահսկման իրավունքների ձեռքբերումն ու կորուստը, վերակառուցումները և ընդհատված գործառնությունները: Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների դեպքում կազմակերպությունը բացահայտում է ՖՀՄՍ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտով պահանջվող տեղեկատվությունը.

(ժ) պայմանական պարտավորությունների կամ պայմանական ակտիվների փոփոխությունները, որոնք տեղի են ունեցել վերջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո:

Միջանկյալ հաշվետվությունները ներառում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (խտացված կամ ամբողջական) հետևյալ ժամանակաշրջանների համար՝

ա) ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և համեմատական ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը անմիջապես նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ.

բ) համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունները ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի համար և ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակաշրջանի համար՝ աճողական, և համեմատական ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունները անմիջապես նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանների (ընթացիկ և տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը) համար: Ինչպես թույլատրված է ՀՀՄՍ 1-ով, յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջանկյալ հաշվետվություն կարող է իրենից ներկայացնել կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին մեկ հաշվետվություն, կամ շահույթի կամ վնասի բաղադրիչները ցուցադրող հաշվետվություն (առանձին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն) և մի երկրորդ հաշվետվություն, որը սկսվում է շահույթից և վնասից և ցուցադրում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների բաղադրիչները (համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն).

գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակաշրջանի համար՝ աճողական, և համեմատական հաշվետվությունը անմիջապես նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանի (տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը) համար.

դ) դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակաշրջանի համար՝ աճողական, և համեմատական հաշվետվությունը անմիջապես նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանի (տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը) համար:

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում կազմակերպությունը կիրառում է հաշվապահական հաշվառման նույն քաղաքականությունը, որը կիրառվում է նրա տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում՝ բացառությամբ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների, որոնք կատարվել են ամենավերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվից հետո և արտացոլվում են հաջորդ տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում: Այնուամենայնիվ, կազմակերպության հաշվետվությունների հաճախականությունը (տարեկան, կիսամյակային կամ եռամսյակային) չպետք է ազդի դրա տարեկան արդյունքների չափման վրա: Այդ նպատակին հասնելու համար միջանկյալ հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով չափումները կատարվում են «տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը» հիմունքով:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը, բացառությամբ երբ այդ անցումը սահմանվում է նոր ՀՀՄՍ-ով, արտացոլվում են՝

ա) վերաներկայացնելով ֆինանսական հաշվետվությունները ընթացիկ ֆինանսական տարվա նախորդ միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար և նախորդ բոլոր այն ֆինանսական տարիների համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար, որոնք ՀՀՄՍ 8-ի համաձայն վերաներկայացվելու են տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում. կամ

բ) երբ բոլոր նախորդ ժամանակաշրջանների նկատմամբ հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականության կիրառման ֆինանսական տարվա սկզբի դրությամբ գումարային ազդեցության որոշումն անիրագործելի է՝ ճշգրտելով ընթացիկ ֆինանսական տարվա նախորդ միջանկյալ ժամանակաշրջանների և նախորդ ֆինանսական տարիների համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունները՝ հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը առաջընթաց կերպով ամենավաղ ամսաթվից կիրառելու համար, երբ դա իրագործելի է:

2.4.2 Ակտիվների արժեզրկում

ՀՀՄՍ ստանդարտ 36

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատում է առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այդպիսի հայտանիշ, ապա կազմակերպությունը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Անկախ այն հանգամանքից՝ առկա է արդյոք արժեզրկված լինելու հայտանիշ, կազմակերպությունը պետք է նաև՝

ա) յուրաքանչյուր տարի ստուգի անորոշ օգտակար ծառայություն ունեցող ոչ նյութական ակտիվի կամ օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկված լինելը՝ դրա հաշվեկշռային արժեքը համեմատելով փոխհատուցվող գումարի հետ:

բ) յուրաքանչյուր տարի ստուգի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերվող գուղվիլի արժեզրկված լինելը՝ համաձայն 80-99-րդ պարագրաֆների: Տեղեկատվության արտաքին աղբյուրներ

ա) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում ակտիվի շուկայական արժեքը նվազել է զգալիորեն ավելի մեծ չափով, քան կակնկալվեր որոշակի ժամանակ անցնելու կամ սովորական օգտագործման արդյունքում:

բ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի են ունեցել կամ մոտ ապագայում տեղի կունենան կազմակերպության համար անբարենպաստ հետևանք ունեցող նշանակալի փոփոխություններ այն տեխնոլոգիական, շուկայական, տնտեսական կամ իրավական միջավայրում, որտեղ գործում է այդ կազմակերպությունը, կամ այն շուկայում, որի համար նախատեսված է տվյալ ակտիվը:

գ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շուկայական տոկոսադրույքները կամ ներդրումների շուկայական այլ հատույցադրույքներ աճել են, և հավանական է, որ այդ աճը կազդի զեղչման դրույքների վրա, որոնք կիրառվում են ակտիվի օգտագործման արժեքը հաշվարկելիս, և էականորեն կնվազեցնի ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

դ) կազմակերպության զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա շուկայական կապիտալացումը:

Տեղեկատվության ներքին աղբյուրներ

ե) վկայություն կա ակտիվի բարոյական մաշվածության կամ ֆիզիկական վնասվածության վերաբերյալ:

զ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի են ունեցել կամ ակնկալվում է, որ մոտ ապագայում տեղի կունենան կազմակերպության համար անբարենպաստ ազդեցություն ունեցող նշանակալի փոփոխություններ ակտիվի ներկա կամ ակնկալվող օգտագործման աստիճանի (ինտենսիվության) կամ եղանակի մեջ: Այս փոփոխությունները ներառում են ակտիվի պարապուրդի մատնվելը, այն գործառնությունների ընդհատման կամ վերակառուցման ծրագրերը, որոնց պատկանում է տվյալ ակտիվը, ակտիվը նախապես ակնկալվող ամսաթվից շուտ օտարելու ծրագրերը և ակտիվի օգտակար ծառայությունը՝ անորոշի փոխարեն որպես սահմանափակ վերանայելը:

է) ներքին հաշվետվական համակարգը վկայում է, որ ակտիվի տնտեսական ցուցանիշները ավելի ցածր են կամ կլինեն ավելի ցածր, քան ակնկալվում էր:

Դուստր կազմակերպությունից, համատեղ վերահսկվող կազմակերպությունից կամ ասոցիացված կազմակերպությունից շահաբաժին

ը) դուստր կազմակերպությունում, համատեղ վերահսկվող կազմակերպությունում կամ ասոցիացված կազմակերպությունում ներդրումների դեպքում ներդրողը ճանաչում է ներդրումից ստացվող շահաբաժինը, և վկայություն կա, որ՝

(i) առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներդրման օբյեկտի զուտ ակտիվները, ներառյալ դրան վերաբերող գուղվիլը: կամ

(ii) շահաբաժինների հայտարարման ժամանակաշրջանում շահաբաժինը գերազանցում է դուստր կազմակերպության, համատեղ վերահսկվող կազմակերպության կամ ասոցիացված կազմակերպության համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հանրագումարը:

Արժեզրկումից կորստի ճանաչում և չափում

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

Արժեզրկումից կորուստը անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը, համաձայն մեկ այլ ստանդարտի, հաշվառվում է վերագնահատված գումարով (օրինակ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի վերագնահատման մոդելի): Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում՝ համաձայն այդ ստանդարտի:

Եթե արժեզրկումից կորստի գնահատված գումարն ավելի մեծ է, քան այդ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը, ապա կազմակերպությունը ճանաչում է պարտավորություն այն և միայն այն դեպքում, եթե դա պահանջվում է մեկ այլ ստանդարտով:

Արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեգրումը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվի, բացառությամբ գուդվիլի, գծով նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա կազմակերպությունը գնահատում է այդ ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

2.4.3 Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

ՀՀՄՍ ստանդարտ 37

Պահուստը ճանաչվում է, երբ՝

ա) կազմակերպությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք.

բ) հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք. և

գ) պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Եթե վերը նշված պայմանները չեն բավարարվում, ապա պահուստ չպետք է ճանաչվի:

Ներկա պարտականություն

Հազվադեպ դեպքերում կարող է հստակ չլինել, թե արդյոք գոյություն ունի ներկա պարտականություն: Այս դեպքերում համարվում է, որ անցյալ դեպքը հանգեցրել է ներկա պարտականության, եթե, հաշվի առնելով հասանելի բոլոր վկայությունները, ավելի շատ հավանական է, քան ոչ, որ ներկա պարտականությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գոյություն ունի:

Պայմանական պարտավորություններ

Կազմակերպությունը չի ճանաչում պայմանական պարտավորությունը:

Պայմանական ակտիվներ

Կազմակերպությունը չի ճանաչում պայմանական ակտիվը:

Չափում

Լավագույն գնահատական

Որպես պահուստ ճանաչված գումարը պետք է իրենից ներկայացնի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Ռիսկեր և անորոշություններ

Պահուստի լավագույն գնահատականը որոշելու համար պետք է հաշվի առնվեն այն ռիսկերը և անորոշությունները, որոնք անխուսափելիորեն ի հայտ են գալիս բազմաթիվ դեպքերում և հանգամանքներում:

Ներկա արժեք

Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Ջեղչման դրույքը (կամ դրույքները) պետք է լինի այն դրույքը (կամ դրույքները)՝ առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները: Ջեղչման դրույքը չպետք է արտացոլի այն ռիսկերը, որոնց գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումներն արդեն ճշգրտվել են:

Ապագա դեպքեր

Ապագա դեպքերը, որոնք կարող են ազդեցություն թողնել պարտականությունը մարելու համար պահանջվող գումարի վրա, պետք է արտացոլված լինեն պահուստի գումարում, երբ բավականաչափ անկողմնակալ վկայություն կա, որ դրանք ի հայտ են գալու:

Ակտիվների ակնկալվող օտարում

Ակտիվների ակնկալվող օտարումից օգուտները չպետք է հաշվի առնվեն պահուստը չափելիս:

Փոխհատուցումներ

Եթե ակնկալվում է, որ որևէ այլ կողմ ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը ճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում, երբ ըստ էության որոշակի է, որ կազմակերպության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի: Փոխհատուցումը դիտվում է որպես առանձին ակտիվ: Փոխհատուցման գծով ճանաչված գումարը չպետք է գերազանցի պահուստի գումարը:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պահուստին վերաբերող ծախսը կարող է ներկայացվել զուտ հիմունքով՝ հանելով փոխհատուցման գծով ճանաչված գումարը:

Պահուստների փոփոխություններ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պահուստները պետք է վերանայվեն և ճշգրտվեն՝ ընթացիկ լավագույն գնահատականը արտացոլելու համար: Եթե այլևս հավանական չէ, որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, ապա պահուստը պետք է հակադարձվի:

Պահուստների օգտագործումը

Պահուստը օգտագործվում է միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

Ճանաչման և չափման կանոնների կիրառումը

Ապագա գործառնական զուտ պակասուրդ

Ապագա գործառնական վնասների համար պահուստներ չպետք է ճանաչվեն:

Անբարենպաստ պայմանագրեր

Եթե կազմակերպությունն ունի անբարենպաստ պայմանագիր, ապա այդ պայմանագրի գծով ներկա պարտականությունը ճանաչվում և չափվում է որպես պահուստ:

2.4.4 Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը

Կիրառվող ստանդարտը՝ ՀՀՍՍ 39 « Ֆինանսական գործիքներ »

Սկզբնական ճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին այն չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը այն և միայն այն դեպքում, երբ՝

(ա) ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը. կամ

(բ) այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը, և փոխանցումը որակվում է որպես ապաճանաչման պայմանները բավարարող: Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչումը Ընկերությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից հեռացնում է ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) այն ու միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Մարված կամ այլ կողմի փոխանցված ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասի) հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամական ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո չափման նպատակով ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ չորս կատեգորիաների

- (ա) ֆինանսական ակտիվներ, չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.
- (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ.
- (գ) փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր.
- (դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչումից հետո Ընկերությունը բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները

Եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների գծով առկա է արժեզրկումից կորուստ, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն (բացառելով ապագա պարտքային վնասները, որոնք դեռևս տեղի չեն ունեցել)՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով (այսինքն՝ սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով)։ Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կամ ուղղակիորեն, կամ օգտագործելով կարգավորող հաշիվը։ Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում։

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները

Եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ արժեզրկումից կորուստ է տեղի ունեցել այնպիսի չգնանշվող բաժնային գործիքի գծով, որը չի հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ դրա իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել, կամ այնպիսի ածանցյալ գործիք հանդիսացող ակտիվի գծով, որը կապված է և մարվում է այդպիսի չգնանշվող բաժնային գործիքի մատակարարման միջոցով, ապա արժեզրկումից կորստի գումարը չափվում է որպես ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվի համար ընթացիկ շուկայական հատույցադրույքով զեղչված ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն։ Այդպիսի արժեզրկումից կորուստները չեն հակադարձվեն։

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչումը

Ընկերությունը իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից հեռացնում է ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) այն ու միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է։

Գոյություն ունեցող փոխառուի և փոխատուի միջև նշանակալիորեն տարբերվող պայմաններով պարտքային գործիքների փոխանակությունը հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում։ Նմանապես, գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի պայմանների նշանակալի վերափոխումը (անկախ այն բանից, արդյոք այն վերագրելի է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններին) հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում։

Մարված կամ այլ կողմի փոխանցված ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասի) հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամական ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում։

Եթե կազմակերպությունը հետ է գնում ֆինանսական պարտավորության մի մասը, ապա կազմակերպությունը ֆինանսական պարտավորության նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և ապաճանաչված մասի միջև՝ հաշվի առնելով հետգնման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքները։ Ստորև նշվածների տարբերությունը՝ (ա) ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և (բ) վճարված հատուցման, ներառյալ ապաճանաչված մասի գծով փոխանցված ցանկացած ոչ դրամական ակտիվ կամ ստանձնած պարտավորություն, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում։

ԲԱՑԱՐԱՅՏՈՒՄՆԵՐ

1. Հիմնական միջոցներ

2013թ. Հազար դրամ

Նկարագրություն	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	նվազում	վերագնահա տում	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շենքեր, կառուցվածքներ ներառյալ՝ շենքերը, որոնք գտնվում են ընկերությանը չպատկանող հողի վրա	1,931,847	546,513	0	0	2,478,360
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	524,416	91,956	0	0	616,372
Հաշվեկշռային արժեք	1,407,431	546,513	91,956	0	1,861,988
Տեխնիկական մեքենաներ և սարքավորումներ					
Սկզբնական արժեք	1,649,053	908,295	4,920	0	2,552,428
Մաշվածություն	480,329	320,243	4,667	0	795,905
Հաշվեկշռային արժեք	1,168,724	908,295	320,496	0	1,756,523
Տրանսպորտային միջոցներ					
Սկզբնական արժեք	165,779	2,030	0	0	167,809
Մաշվածություն	152,821	3,871	0	0	156,692
Հաշվեկշռային արժեք	12,958	2,030	3,871	0	11,117
Գույք և այլ հիմն. միջոցներ	57,062	3,919	20	0	60,961
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	19,631	9,916	17	0	29,530
Հաշվեկշռային արժեք	37,430	3,919	9,919	0	31,430
Շահագործումից հանված հիմն. միջոցներ	15,156				15,156
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	5,352				5,352
Հաշվեկշռային արժեք	9,804				9,804
Հողամասեր	284,867				284,867
Հաշվեկշռային արժեք	284,867				284,867

Ընդամ. հիմն. միջոցներ	4,103,764	1,460,757	4,940	0	5,559,581
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	1,182,549	425,986	4,685	0	1,603,850
Հաշվեկշռային արժեք	2,921,215	1,460,757	426,242	0	3,955,730

2014թ. Հազար դրամ

Նկարագրություն	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	նվազում	վերագնահատում	2014թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Շենքեր, կառուցվածքներ ներառյալ՝ շենքերը, որոնք գտնվում են Ընկերությանը չպատկանող հողի վրա	2,478,360	0	1,825,763	0	652,597
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	616,372	46,357	209,822	0	452,907
Հաշվեկշռային արժեք	1,861,988	0	1,662,298	0	199,690
Տեխնիկական մեքենաներ և սարքավորումներ					
Սկզբնական արժեք	2,552,428	12,490	23,447	15,048	2,541,471
Մաշվածություն	795,905	312,390	8,473	2,508	1,099,822
Հաշվեկշռային արժեք	1,756,523	12,490	327,364	12,540	1,441,649
Տրանսպորտային միջոցներ					
Սկզբնական արժեք	167,809	82,952	122,511	0	128,250
Մաշվածություն	156,692	9,972	93,300	0	73,364
Հաշվեկշռային արժեք	11,117	82,952	39,183	0	54,886
Գույք և այլ հիմն.միջոցներ	60,961	5,120	51,154	0	14,927
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	29,530	4,573	23,907	0	10,196
Հաշվեկշռային արժեք	31,430	5,120	31,820	0	4,731
Շահագործումից հանված հիմն. միջոցներ	15,156				15,156
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	5,352				5,352
Հաշվեկշռային արժեք	9,804				9,804
Հողամասեր	284,867				284,867
Հաշվեկշռային արժեք	284,867				284,867

Ընդամ. հիմն. միջոցներ	5,559,581	100,562	2,022,875	15,048	3,637,268
Սկզբնական արժեք					
Մաշվածություն	1,603,850	373,292	335,501	2,508	1,641,641
Հաշվեկշռային արժեք	3,955,730	100,562	2,060,665	12,540	1,995,627

2. Ոչ նյութական ակտիվներ

2013թ. Հազար դրամ

Նկարագրություն	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Ըվազում	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Համակարգչային ծրագրեր				
Սկզբնական արժեք	1,344	136	-	1,480
Մաշվածություն	1,007	211	-	1,218
Հաշվեկշռային արժեք	337	136	211	262
Ծառայությունների մատուցման և շահագործ- ման իրավունքներ				
Սկզբնական արժեք	5,887	5,900	-	11,787
Մաշվածություն	3,999	933	-	4,932
Հաշվեկշռային արժեք	1,888	5,900	933	6,855
Այլ ոչ նյութական ակտիվներ				
Սկզբնական արժեք	1,427	-	-	1,427
Մաշվածություն	1,284	143	-	1,427
Հաշվեկշռային արժեք	144	-	143	1
Ընդամ. ոչ նյութական ակտիվներ	8,658	6,039	-	14,694
Սկզբնական արժեք				
Մաշվածություն	6,289	1,287	-	7,576
Հաշվեկշռային արժեք	2,369	6,036	1,287	7,118

2014թ. Հազար դրամ

Նկարագրություն	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Գվազում	2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
Համակարգչային ծրագրեր				
Սկզբնական արժեք	1,480	100	-	1,580
Մաշվածություն	1,218	174	-	1,392
Հաշվեկշռային արժեք	262	100	174	188
Ծառայությունների մատուցման և շահագործ- ման իրավունքներ				
Սկզբնական արժեք	11,787	-	-	11,787
Մաշվածություն	4,932	667	-	5,599
Հաշվեկշռային արժեք	6,855	-	667	6,188
Բանաձևեր, մոդելներ, Նախագծեր, բաղադրա- Տոմսեր և փորձանմուշներ				
Սկզբնական արժեք	0	2,850	-	2,850
Մաշվածություն	0	132	-	132
Հաշվեկշռային արժեք	0	2,718	-	2,718
Այլ ոչ նյութական ակտիվներ				
Սկզբնական արժեք	1,427	-	-	1,427
Մաշվածություն	1,426	1	-	1,427
Հաշվեկշռային արժեք	1	-	1	0
ԸՆդամ. ոչ նյութական ակտիվներ	14,694	2,950	-	17,644
Սկզբնական արժեք				
Մաշվածություն	7,576	974	-	8,550
Հաշվեկշռային արժեք	7,118	2,950	974	9,094

3. Անավարտ եվ տեղակայման ենթակա ոչ ընթացիկ ակտիվներ

<i>Հազար դրամ</i>	30.09.2014	31.12.2013
Կապիտալ ծախսումներ	11,593	11,535
Տեղակայման ենթակա սարքավորումներ	400,014	170,110

Ընդամենը**411,607****181,645****4. Հիմնական միջոցների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարներ***Հազար դրամ***30.09.2014****31.12.2013**Հիմնական միջոցների ձեռք բերման համար
տրված կանխավճարներ

9,856

127,922

Ընդամենը**9,856****127,922****5. Ներդրումներ հաշվարկված բաժնեմասնակցության մեթոդով***Հազար դրամ***30.09.2014****31.12.2013**

«Զանգեզուրի պղնձամոլիբդ. կոմբինատ» ՓԲԸ

14,503,010

14,503,010

«Մետաղագործ» ՓԲԸ

5,000

5,000

«Հին Արեւի» ՍՊԸ

598,260

578,260

Ընդամենը**15,106,270****15,086,270****6 Տրամադրված երկարաժամկետ****փոխառություններ***Հազար դրամ***30.09.2014****31.12.2013**

«Քրոնիմետ Զոլդինգ» ՍՊԸ

14,705,866

0

Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ

(317,604)

Ընդամենը**14,388,262****0****7. Պաշարներ***Հազար դրամ***30.09.2014****31.12.2013**

Հումք և նյութեր

1,285,187

1,493,900

Վառելիք

2,438

3,907

Տարա և տարանյութեր

10,062

7,599

Պահեստամասեր	17,064	31,267
Շինանյութեր	146	194
Այլ նյութեր	70,735	80,920
Փոքրարժեք ակտիվներ	1,913	2,654
Պատրաստի արտադրանք	370,206	413,914
Ապրանքներ	32	588
Ընդամենը	1,757,783	2,034,943

8. Առևտրային ,այլ դեբիտորական պարտքեր եվ կանխավճարներ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	187,206	39,741
Դեբիտոր.պարտքեր շահաբաժինների գծով	826,650	0
Այլ դեբիտորական պարտքեր	1,359	360
Կանխավճար նյութեր ձեռք բերելու համար	905,843	2,774,404
Այլ կանխավճարներ	29,029	5,590
Ընդամենը	1,950,087	2,820,095

9. Ընթացիկ հարկային ակտիվներ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
ԱԱՀ	1,351,520	2,118,219
Շահութահարկ	550,854	0
Շահութահարկ(ոչ ռեզիդենտ)	91,823	92,787
Եկամտահարկ	128,215	0
Այլ հարկեր	8,112	787
Ընդամենը	2,130,524	2,211,793

10. Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներ	13,120,936	14,888,990

Ընդամենը**13,120,936****14,888,990**

- Բազահայտում

Առ 30.09.2014թ. դրությամբ բանկային ավանդների մայր գումարը կազմել է 32,000 հազ ԱՄՆ դոլար կամ 13,043,200 հազ. դրամ: Դոլարային ավանդների տոկոսադրույթը կազմում է 8-ից 8,4 տոկոս տարեկան:

11. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ բանկային հաշիվներ/ դրամ	2,097,917	22,762
Ընթացիկ բանկային հաշիվներ/արտարժույթ	1,206,816	383,877
Դրամարկղ	556	3,753
Ընդամենը	3,305,289	410,392

12. Այլ ընթացիկ ակտիվներ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
Չետաձգված հարկ ԱԱՀ-ի գծով	13,098	16,731
Դեբիտորական պարտք աշխատավարձի գծով	294	0
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	64	80
Ընդամենը	13,456	16,811

13. Սեփական կապիտալ

Չազար դրամ	30.09.2014	31.12.2013
Չանալրված բաժնետիրական կապիտալ	690,930	690,930
Կուտակված շահույթ	42,937,770	39,455,596
Պահուստային կապիտալ	103,640	103,640
Վերագնահատումից, վերաչափումից տարբերություններ	49,537	49,537
Ընդամենը	43,781,877	40,299,703

Բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 69093 հատ սովորական բաժնետոմսերից, 10 հազ.դրամ նոմինալ արժեքով: Սեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթը՝ ՍԲՇ կազմել է՝

դրամ

	<i>30.09.2014</i>	<i>30.09.2013</i>
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ / վնաս	58871	109311
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ / վնաս	50398	103503

14. Ստացված կանխավճարներ, առևտրային կրեդիտորական պարտքեր

<i>Չափար դրամ</i>	<i>30.09.2014</i>	<i>31.12.2013</i>
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	81,514	141,653
Ստացված կանխավճարներ	300,160	60,104
Ընդամենը	381,674	201,757

15. Չարկերի գծով ընթացիկ պարտավորություններ

<i>Չափար դրամ</i>	<i>30.09.2014</i>	<i>31.12.2013</i>
Շահութահարկ	0	99,781
Եկամտահարկ	0	44,952
Բնապահպանական և բնօգտ. վճար	0	1,414
Գույքահարկ	0	0
Սոցապ հատկացումներ	129	0
Ընդամենը	129	146,147

16. Չասույթի / եկամտի կառուցվածքը հազ. դրամ

	<i>30.09.2014</i>	<i>30.09.2013</i>
Պատրաստի արտադրանքի իրացումից հասույթ	25,576,657	21,789,017
Ծառայութ.մատուցումից հասույթ	83,399	165,564
Ընդամենը արտադրանքի,ծառայությունների մատուցումից հասույթ	25,660,056	21,954,578
Այլ պաշարների վաճառքից եկամուտ	10	1,836
Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ	3350	6,007

Արժեքների պակասորդ. և փչաց. փոխհատուցում	230	67
Այլ եկամուտ	1,240	1,333
Ընդամենը գործառնական այլ եկամուտներ	4,830	9,243
Ընդամենը գործառնական գործունեութ. եկամուտներ	25,664,886	21,963,821
Ստացված շահաբաժիններ	826,650	4,896,937
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	1,677,203	0
Արտարժ.փոխարժեք.տարբեր. եկամուտներ	1,537,991	1,406,213
Ֆինանսական / տոկոսային / եկամուտ	1,074,020	965,047
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներից եկամուտ	27,045	27,045
Ընդամենը շարունակվող գործունեության այլ եկամուտներ	5,142,909	7,295,242
Ընդամենը եկամուտներ	30,807,795	29,259,063

17. Ծախսերի կառուցվածքը

հազ. դրամ

	30.09.2014	30.09.2013
Արտադրանքի ինքնարժեք	22,676,347	19,716,240
Ծառայութ.մատուցման ինքնարժեք	4,715	8,615
Ընդամենը արտադրանքի,ծառայությունների ինքնարժեք	22,681,062	19,724,855
Իրացման ծախսեր	11,262	6,603
Ընդամենը իրացման ծախսեր	11,262	6,603
Անձնակազմի գծով ծախսումներ	320,478	373,023
Մաշվածքի և նորոգման ծախսեր	53,594	78,747
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	3,696	5,354
Հարկերի գծով ծախսեր	27,137	27,161
Փոստ, հեռահաղորդակցության ծախսեր	6,321	7,192
Գրասենյակային եվ կոմունալ ծախսեր	12,304	9,838
Աուդիտորական եվ խորհրդատվական ծախսեր	13,934	17,050
Բանկային ծառայության ծախսեր	6,167	4,316
Վարչական այլ ծախսեր	17,002	29,456
Ընդամենը վարչական ծախսեր	460,633	552,137

Տույժեր և տուգանքներ	1,290	22,629
Այլ գործառնական ծախսեր	18,675	29,246
Վաճառքների գծով դեբ. պարտքերի դուրսգրումից	16,513	0
Ընդամենը գործառնական այլ ծախսեր	36478	51875
Ընդամենը գործառնական գործունեության ծախսեր	23,189,435	20,335,470
Ֆինանսական / տոկոսային/ ծախսեր	399,505	63,390
Հիմն. միջոցների օտարման ծախսեր	1,666,411	221
Արտարժուք. փոխարժեքային տարբեր. ծախս	1,475,485	1,260,647
Այլ ոչ գործառնական ծախսեր	9,396	46,686
Ընդամենը շարունակվող գործունեության այլ ծախսեր	3,550,797	1,370,944
Շահութահարկի գծով ծախս	373,365	401,346
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում	203,601	0
Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից կորուստ	8,423	0
Ընդամենը ծախսեր	27,325,621	22,107,760

18. Ֆինանսական ռիսկի կառավարում

Ֆինանսական գործիքների օգտագործմամբ ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին՝

- պարտքային
- լիկվիդայնության
- շուկայական(գնի)

Այս բացահայտումը արտահայտում է յուրաքանչյուր ռիսկի ազդեցությունը, ընկերության քաղաքականությունը և գործունեությունը ռիսկը չափելու և կառավարելու և վերահսկելու համար, որի համար ընկերության ղեկավարությունը ամբողջովին պատասխանատու է: Իր սովորական գործունեության ընթացքում ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային, փոխարժեքային ռիսկերին, ուստի դրանց ազդեցությունը չպետք է հեջավորվի:

18.1 Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստի ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործարքի մյուս կողմը հրաժարվում է կատարել պայմանագրային պարտավորությունները: Ընկերությունը ցուցաբերում է յուրահատուկ մոտեցում յուրաքանչյուր հաճախորդին, գործարքի կողմին: Մասնավորապես հաշվի է առնվում վիճակագրական, արդյունաբերական տվյալներ, որոնք

նվազեցնում են այդ ռիսկը: Ընկերության արտադրանքը գրեթե ամբողջովին արտահանվում է , հիմնականում իրացվում է թվով հինգ-վեց ընկերությունների:

Առավելագույն պարտքային ռիսկայնությունը ֆինանսական գործիքների գծով ըստ ապահովվածության հետևյալն է՝

<i>հազ.դրամ</i>	<i>30.09.2014</i>	<i>31.12.2013</i>
փոխառություններ	14,388,262	0
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներ	13,120,936	14,888,990
	<u>27,509,198</u>	<u>14,888,990</u>

18.2 Լիկվիդայնության ռիսկ

Դա ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների կատարման անկարողությունն է երբ այն անհրաժեշտ է մարել: Ընկերությունը կառավարում է լիկվիդայնությունը, համոզված լինելով , որ միշտ ունի համապատասխան լիկվիդային ակտիվներ, որպեսզի մարի առաջացող հնարավոր պարտավորությունները ծայրահեղ և սովորական իրավիճակներում, առանց անթույլատրելի կորուստների կամ ռիսկային վնասների:

30.09. 2014թ. դրությամբ

Պարտավորություններ		Իրացվելի ակտիվներ	
Բանկային կարճաժամկ.վարկ	9,866,019	դրամական միջոցներ	3,305,289
Առևտր.կրեդիտ. պարտքեր և կանխավճարներ	381,674	Ընթացիկ ֆին ներդրումներ	13,120,936
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	111,263	փոխառություններ	14,388,262
Հարկերի գծով պարտավորություններ	0		
Ընդամենը	<u>10,358,956</u>		<u>30,814,487</u>

18.3 Շուկայական(գնի) ռիսկ

Իր մեջ ներառում է փոխարժեքային տարբերությունը, տոկոսները և կապիտալի գնային փոփոխությունները: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է վերահսկել շուկայի ազդեցությունը ընդունելի չափանիշների միջև, օպտիմալացնելով մարումները: Ընկերությունը չի հեջավորում շուկայական ռիսկը:

ա) Արտարժույթային ռիսկ.

Ընկերությունը իրականացնում է որոշ գործարքներ արտարժույթով: Հետևաբար, այն ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը: Ղեկավարությունը չի հեջավորում Ընկերության ենթարկումը արտարժույթային ռիսկին:

Արտարժույթով արտահայտված հաշվեկշռային հոդվածների մնացորդներ

30.09. 2014թ. դրությամբ	հազ.	USD	EUR	RUR
Դեբիտորական պարտքեր				
Տրված կանխավճարներ		2223,3		
Բանկային ավանդ և փոխառություն		67,000		
Հաշվեգրված տոկոսներ		2.178,7		
Դրամական միջոցներ		2.859,6	80,3	0
Առևտր.և այլ կրեդիտ. պարտքեր, կանխ.		(1192,7)		0
Կարճաժամկետ վարկեր և հաշվ. տոկոս		(24.205,0)		
Փոխարժեքները ըստ տարիների				

	առ. 30.09.2014	առ. 30.09.2013	առ. 30.09.2012
USD	407.60	405.29	406.25
EUR	513.49	546.82	525.73

բ) Տոկոսների փոփոխության ռիսկ

Տոկոսային փոփոխությունները գլխավորապես ազդում են վարկերի և փոխառությունների վրա, փոփոխելով դրանց ընթացիկ արժեքը: Տնօրինությունը չունի ֆորմալ դրույթներ , որոշելու, թե ինչ ազդեցություն կունենա այս տատանվող ռիսկը ընկերության վրա:

գ) Գործառնական ռիսկ

2014թ ընթացքում գունավոր մետաղի միջազգային շուկաներում(LME) միջազգային գները տարեսկզբի նկատմամբ արձանագրեցին աճի տեմպեր և առ 30.09.14թ. դրությամբ այն կազմեց 9.3 տոկոս:

19. Լրացուցիչ, չնախատեսված հանգամանքներ

Ապահովագրություն

Ապահովագրությունը Հայաստանում զարգացման փուլում է և համաշխարհային ապահովագրական տարբեր ձևեր դեռևս մատչելի չեն ՀՀ-ում: Ընկերությունը չունի լրիվ ապահովված ապահովագրություն գույքի, սարքավորումների, առևտրի ընդհատման, շրջակա միջավայրի ազդեցության, պատահարների և այլ տիպի ապահովագրություններ: Մինչև ընկերությունը չունենա վերը նշված ապահովագրական ձևերը, այն կենթարկվի այս ռիսկերին և համապատասխանաբար կորուստների:

20 Դատական պրոցեսներ

2014թ. ընթացքում ընկերությունը ներգրավված չի եղել դատական պրոցեսում:

21. Հարկային քաղաքականություն

2014թ-ը բացառություն չի հարկային օրենսդրության, վարչարարության փոփոխության առումով: ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար երիտասրդ է և հակված է հաճախակի փոփոխությունների: Հարկերի հաշվառումը ենթարկվում է շարունակական ստուգման և վերահսկման հարկային տեսուչության կողմից, որը լիազորված է առաջադրել հարկային տույժեր և տուգանքներ: Այս հանգամանքները ստեղծում են հարկային ռիսկեր: Ղեկավարությունը համոզված է, որ կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային պարտավորությունների գծով՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և, եթե այդ մեկնաբանությունները կիրառվեն, ապա հետևանքները կարող են էական ազդեցություն ունենալ այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

22. Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Վերահսկողություն

Ընկերության կապակցված կողմերի հետ տարվա ընթացքում կատարված գործարքներն են՝ հազ.դրամ

Արտադրանքի իրացում	Cronimet Gmbh	6.503.766
Հումքի նյութերի գնում	«Ձանգեզուրի պղնձամուլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ	22.042.663
Պաշարների գնում	Մետաղագործ ՓԲԸ	41,390
Փոխառություններ	Քրոնիմետ հոլդինգ	14,388,262
Վճարված տոկոս	Քրոնիմետ հոլդինգ	45160

23. Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

2014թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառվում է “Աշխատավարձ և աշխատակիցներին հատուցումներ” հոդվածում:

Հազար դրամ	30.09.2014	30.09.2013
Աշխատավարձ և աշխատակիցներին հատուցումներ	92.094,0	72.438,0

24. Հետագա դեպքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման օրվա դրությամբ ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների ճշգրտման անհրաժեշտություն կամ բացահայտման ենթակա դեպքեր չկան:

25. ՖՅՄՍ –ի ընդունման բացահայտումները

Ընկերությունը հայտարարում է, որ 2014թ.3 եռ-ի Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ՖՀ Միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: ՖՅՄՍ-րին անցնելու ամսաթիվն է 2010թ. հունվարի 1-ի գործառնական օրվա սկիզբը:

Ջիվան Գյուլումյան
Գլխավոր տնօրեն

Սիլվա Խաչատրյան
Գլխավոր հաշվապահ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՁԵԿՈՒՅՑ

- 1) Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի ունեցած կարևոր դեպքերի նկարագիրը և դրանց ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա՝ ներառյալ այն հիմնական ռիսկերի կամ անորոշությունների նկարագիրը, որի հետ առնչվելու է թողարկողը հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանում: Կարևոր դեպքերը բոլոր այն դեպքերն են, որոնք էական ազդեցություն են ունեցել թողարկողի ֆինանսական վիճակի վրա, ինչպես նաև այլ դեպքերը, որոնք թողարկողի կարծիքով կարևոր են և (կամ) ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Ընկերության գործունեության հիմնական տեսակը ֆերոնոլիբդենի, մաքուր մոլիբդենի ջարդոնի և կալիումի պերոքսիդի արտադրությունն է: Արտադրության հունքն Ընկերությունը ձեռք է բերում ինչպես տեղական, այնպես էլ արտասահմանյան ընկերություններից՝ համաձայն այդ ընկերությունների հետ կնքված համապատասխան պայմանագրերի: Այդ ընկերություններից են.

1. «Ջանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոնքինատ» ՓԲԸ – Մոլիբդենի խտանյութի ձեռք բերում
2. «Ջանգեզուր Մայնինգ» ՍՊԸ – Մոլիբդենի խտանյութի բեռնափոխադրում
3. ՕԱՕ “ՕՔ ՐՍՏԱՂ ԴԴ ” - Ալյումինի փոշու ձեռք բերում
4. ՕՕՕ “ՎԱԼԿՕՄ-ՍԻՄ ” - Ալյումինի փոշու ձեռք բերում
5. «Մինասյան Թրեյդինգ ԿՈ» ՓԲԸ - Ֆերոսիլիցիումի ձեռք բերում
6. ՕՕՕ “ՐՍԵԿՏՍՊՕՐՏ ” - Երկաթի հրաթեփի ձեռք բերում
7. „МИХАИЛ ДЗАДЗАМИЯ„-Ամոնիակի ջրային լուծույթի գնում

Պատրաստի արտադրանքը վաճառվում է հետևյալ ընկերություններին.

1. «Քրոնիմետ Մեթլ Թրեյդինգ» ԲԲԸ (“CRONIMET Metal Trading” AG), ք. Շտեյնհաուզեն, Շվեյցարիա - Ֆերոնոլիբդենի վաճառք
2. «Քրոնիմետ Ֆերրոլեգ» ՍՊԸ (“Cronimet Ferroleg” CmbH), ք. Կարլսրուհե, Գերմանիա - Մոլիբդենի բրիկետի վաճառք
3. «Քրոնիմետ Մեթլ Թրեյդինգ ՖԶԵ» ՍՊԸ (“CRONIMET Metal Trading FZE”), ք. Դուբայ, ԱՄԷ - Ֆերոնոլիբդենի վաճառք

Հունքի ձեռքբերման գները սահմանվում են ինչպես նախնական պայմանավորվածության համաձայն, այնպես էլ տարբեր միջազգային բորսաներում ձևավորված ու անսազրերում հրապարակված մետաղների գներով:

2014 թ. 3-րդ եռամսյակի ընթացքում ընկերության արտադրության ծավալը կազմել է 8,780,001.8 հազ. դրամ կամ 21,468.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Նույն ժամանակահատվածում իրացումը կազմել է 8,321,276.0 հազ. դրամ կամ 20,346.4 հազ. ԱՄՆ դոլար

Արտադրության ծավալի և իրացման ամփոփ տվյալները բերված են թիվ 1 և թիվ 2 աղյուսակներում

«Մաքուր Երկաթի Գործարան» ԲԲԸ արտադրության ծավալը 2014թ. 3-րդ եռամսյակ

Արտադրվել է	Քանակ		Հազ. դրամ	Հազ. դոլար
	տն			
Ֆերոնոլիբդեն	տն	837.0	6,605,725.8	16,151.7
Մաքուր մոլիբդենի բրիկետ	տն	191.0	2,174,276.0	5,316.3
Կալիումի պերոքսիդ	կգ	0.0	0.0	0.0
Ընդամենը			8,780,001.8	21,468.0

«Մաքուր Երկաթի Գործարան» ԲԲԸ իրացման ծավալը 2014թ. 3-րդ եռամսյակ

Իրացվել է	Քանակ		Հազ. դրամ	Հազ. դոլար
	տն			
Ֆերոնոլիբդեն	տն	880.0	6,612,935.9	16,169.3
Ֆերոնոլիբդենի գների վերահաշվարկ*			(404,791.2)	(989.8)
Մաքուր մոլիբդենի բրիկետ	տն	187.0	2,129,881.0	5,207.8
Մաքուր մոլիբդենի բրիկետի գների վերահաշվարկ*			(16,749.7)	(40.6)
Կալիումի պերոքսիդ	կգ	0.0	0.0	0.0
Ընդամենը			8,321,276.0	20,346.4

* Հաշվետու եռամսյակում արտադրանքի վաճառքից հետո ընկած ժամանակահատվածում ֆերոնոլիբդենի և մաքուր մոլիբդենի բրիկետի գները միջինում նվազել է, այդ պատճառով դրանց դիմաց վճարվել է ավելի ցածր գին:

Ընկերության գործունեության հետ կապված հիմնական ռիսկը պայմանավորված է համաշխարհային

հային շուկայում տեղի ունեցող իրադարձություններով: Դրանցից ամենաեականը Ընկերության արտադրանքի և դրա համար անհրաժեշտ հումքի միջազգային գների փոփոխությունն է, ինչն ուղղակիորեն ազդում է Ընկերության շահույթի վրա: Հաշվետու եռամսյակում և՛ հումքի, և՛

արտադրանքի գները նվազել են:

Մյուս ռիսկը արժույթային ռիսկն է: ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքը ազդում է Ընկերության հիմնական ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Նշված երկու գործոններն էլ իրենց անորոշությամբ էապես կազդեն նաև հաջորդ հաշվետու

Նշված երկու գործոններն էլ իրենց անորոշությամբ էապես կազդեն նաև հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վրա:
 Ընկերության ամփոփ ֆինանսական գործակիցները բերված են թիվ 3 աղյուսակում:

Աղյուսակ 3

ԱՄՓՈՓ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԻՑՆԵՐ 01.01.2014-30.09.2014թթ.

Ցուցանիշի անվանումը	01.10.2014 թ
Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	50.398
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)	8.2
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)	6.9
Զուտ շահույթի մարժա (NPM)	13.57
Կապիտալի համարժեքության գործակից	80.70
Ֆինանսական կախվածության գործակից	23.92
Բացարձակ իրացվելության գործակից	1.59
Ընթացիկ իրացվելության գործակից	1.77
Ընդհանուր իրացվելության գործակից	2.15
Պաշարների շրջանառելիության գործակից	11.54
Պաշարների շրջապտույտի տևողությունն օրերով	32
Կրեդիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից	54.38
Կրեդիտորական պարտքերի շրջապտույտի տևողությունն օրերով	6.71

Ընկերության աշխատավարձի ֆոնդը հաշվետու եռամսյակում՝ 415,659.3 հազ. դրամ է, աշխատողների թիվը սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ՝ 537 մարդ, իսկ միջին աշխատավարձը՝ 258013 դրամ:

2) Թողարկողի հետագա հնարավոր զարգացման նկարագիրը հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար:

Ընկերության հիմնական գործունեության մասով որևէ բան կանխատեսել ընկերությունը չի կարող:

Գլխավոր տնօրեն Ջ. Գյուլումյան

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԱՆՑ

Մենք՝ պատասխանատու անձինք, հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում են Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի իրական պատկերը, իսկ կառավարման մարմինների միջանկյալ զեկույցում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Անուն, Ազգանուն	Պաշտոն	Պատասխանատվության շրջանակ
Թամարա Ներկարարյան	Տնօրենների խորհրդի նախագահ	Տնօրենների խորհրդի աշխատանքների կազմակերպման համար
Ջիվան Գյուլումյան Գլխավոր տնօրեն,	Գլխավոր տնօրեն, տնօրենների խորհրդի անդամ	Ընթացիկ գործունեության (այդ թվում՝ հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման) համար
Գենիկ Կարապետյան	Տնօրենների խորհրդի անդամ -	-
Եղիշե Ստեփանյան	Տնօրենների խորհրդի անդամ, տնօրեն	արտադրության գծով
Սիլվա Խաչատրյան	Տնօրենների խորհրդի անդամ, գլխավոր հաշվապահ	Հաշվապահական հաշվառում վարելու, ֆինանսական հաշվետվությունները ժամանակին կազմելու և ներկայացնելու համար
Կորյուն Բալդրյան	Տնօրենների խորհրդի անդամ	արտադրության գծով